

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI SERDAR BERDIMUHAMEDOW: – OWADANLYGY, ÝYNDAMLYGY, ÇYDAMLYLYGY BILEN HALKYMYZYŇ GÖZ GUWANJYNA ÖWRÜLEN BEHIŞDI BEDEWLERIMIZ IL-GÜNÜMIZIŇ UÇAR GANATYDYR WE KÖŇÜL BUÝSANJYDYR.

ZAMAN

INTERNATIONAL MEDIA TÜRKMENISTAN

2-nji oktyabr, 2026. Belgisi 40/1710

29-njy sentýabrda Köpetdagyň eteginiň gyzel künejindäki Türkmenistanyň Prezidentiniň 1200 orunlyk Ahalteke atçylyk toplumynyň açylyş dabarasy boldy. Oňa hormatly Prezidentimiz we Gahryman Arkadagymyz gatnaşdylar.

Milli Liderimiz dügüpli döwrebaplaşdyrylan, täzeden gurlan Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumyna geldi. Toplumyň çäginde Gahryman Arkadagymyzy Türkmenistanyň Mejlisiniň Başlygy, Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasarlary, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Diwanynyň Iş dolandyryjysy, harby we hukuk goraýjy edaralaryň, ministrlikleriň we pudaklaýyn düzümleriň, köççülikleýin habar beriş serişdeleriniň ýolbaşçylary, daşary döwletleriň ýurdumyzdaky diplomatik wekilhanalarynyň, halkara guramalaryň wekilleri, hormatly atşynaslar we köp sanly myhmanlar mähirli garşyladylar.

Şanly wakanyň hormatyna ýurdumyzyň medeniýet we sungat ussatlarynyň joşgunly çykyşlary ýaýbaňlandyryldy. Dünýä derejesinde uly şöhrat

gazanan we ahalteke bedewleriniň halkara giňişlikdäki abraýynyň belende galmagyna mynasyp goşant goşan «Galkynyş» milli at üstündäki oýunlar toparynyň agzalarynyň çykyşlarynyň aýdym-sazlaryň ýakymly owazlary bilen utgaşmagy dabara özboluşly baýramçylyk öwürýändigini çäýdi.

Soňra häzirkiki zaman tehnologiýalary esasynda ýygylandyrylan şüweleniň kompozisiýasynyň görkezilmeýi dabaranıň has täsirli we ýatda galýy pursatlaryna öwürüldi.

Şüweleniň tamamlanandan soň, türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyz münbere geçip, dabara gatnaşyjylaryň öňünde çykyş etdi.

Gahryman Arkadagymyz Türkmenistanyň Prezidentiniň 1200 orunlyk Ahalteke atçylyk top-

BEHIŞDI BEDEWLERIMIZ HALKYMYZYŇ GENJI-HAZYNASYDYR

lumynyň dabaraly ýagdaýda açylyp ulanmaga berilýändigini aýdyp, bu taryhy waka mynasypbetli hormatly Prezidentimizi, mähriban halkymyzy, dabara gatnaşyjylary tüýs ýürekden gutlady.

«Behişdi bedewler» diýlip atlandyrylan ahalteke atlarymyz hemişe ata-babalarymyzyň ýakyn syrdasy bolupdyr. Häzirkiki wagtda ahalteke bedewi ýurdumyzyň aýdyň keşbi, ösüşiň we abadançylygynyň nyşany hasaplanýar. Dünýäde uly meşhurlyk gazanan ahalteke atlarynyň asyl mekanynda atçylyk pudagyny ösdürmek, behişdi bedewlerimiziň şan-şöhratyny has-da belende götermek boýunça uly işler alnyp barýlýar» diýip, Gahryman Arkadagymyz sözünü dowam etdi.

Yurdumyzyň welaýatlarynda, Aşgabat we Arkadag şäherlerinde häzirkiki zaman talaplaryna dolý laýyk gelýän ahalteke atçylyk sport toplumlarynyň hereket edýändigini belläp, Milli Liderimiz ahalteke bedewleriniň ilkinji döwrüniň gadymy hem-de keramatly topragynda bina bolan Arkadag şäherinde Aba Annaýew adyndaky Halkara atçylyk akademiýasynyň, «At – myrat» okuw merkeziniň, Atçylyk ylmy-öňümçilik merkeziniň, Arkadag şäheriniň Görogly adyndaky döwlet atçylyk sirkiniň hem-de 600 orunlyk athana toplumynyň açylyp ulanmaga berilendigini, «Galkynyş» milli at üstündäki oýunlar toparynyň bolsa dünýä derejeli bäsleşiklerde gazanýan uly üstünlikleriniň halkymyzyň buýsanjyna öwürüldigini aýtdy.

«Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumy ýylyň ähli paslynda atlar üçin ýakymly howa gurşawyna eýedir. Bu künjekde ahalteke bedewlerini ösdürip ýetişdirmek we tohumçylyk işini ylmy esasyda alyp bermek üçin tebigy mümkinçilikleriň bardygyny bellemek gerek. Häzirkiki zaman toplumynyň bezeg işlerinde bedewleriň şekilleri öz beýanyny tapýar. Gurlyşyk we binagärlik babatda ýerine ýetirilýän işler bu ýerli tebigaty bilen bir bitewi sazlaşygy emele getirýär» diýip, Milli Liderimiz nygtady.

Toplumyň esasy we dolandyryş binalary ylmyň we tehnologiýanyň soňky gazananlary bilen üpjün edildi. Dolandyryş binasynda sanly ulgam arkaly atlaryň saklanyşy, iýmilenişi, şeýle hem näçe wagt ukuda, näçe wagt aýak üstünde durandygyny bilen tanşyp bolýar. Döwrebap toplumda seýisler hem-de atbakarlar üçin hem ähli amatlyklar döredildi. Toplumyň esasy girelgesindäki atly ügüdiň heýkeli, şeýle-de merkezi künejinde gurlan özboluşly heýkel ahalteke bedewleriniň alyslara uzatýan ýeňişli ýollaryny görkezýär.

Atçylyk sporty boýunça türgenleşikleri geçirmäge niýetlenen açyk we ýapyk manežleriň hem-de ahalteke bedewleriniň gözelligi bäsleşigini geçirmek üçin meýdançanyň döwrebap derejede gurlandygyny belläp, Gahryman Arkadagymyz bu ýerde atlar üçin niýetlenen fotostudiýanyň hem enjamlaşdyrylandygyny, onda ýylyň dört paslyny amatlandyrylan görsülşeriň atlar bilen surata düşýänlerde ýakymly täsiriň galdyryjakdygyny aýtdy. Häzirkiki zaman ahanalary, atlary seýislemek üçin niýetlenen bina, atlaryň suwda türgenleşdirilýän desgasy, çapuw ýodalary, at çapysyklaryna tomasa etmäge niýetlenen münberler

häzirkiki zamanıň ösen talaplaryna laýyk gelýär.

«Biz ýurdumyzyň beýik ösüşlerini bedew bady bilen baglanyşdyrýarys. Soňa görä-de, Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan – bedew batly at-myradnyň mekany» ýylynda ulanmaga berilmeginiň aýratyn manyсы bardyr. Bu toplumyň şu gün dabaraly açylymagy 2026-njy ýylyň şygaryny, mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk baýramyny has-da şöhratladyrýar.

Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistanyň behişdi bedewleriň mekanydygyny, şöhratly ata-babalarymyzdan miras galan ahalteke atlarymyzyň halkymyzyň milli buýsanjydygyny, ahalteke bedewleriniň owadanlygyny, ýyndamlygyny, eýesine wepa-lylygyny bilen dünýäni haýran galdyryandygyny belläp, Gahryman Arkadagymyz akyldar şahyrymyz Magtymguly Pyragynyň döredijiliginden mysal getirdi:

**At gazanan goç ügüdiň,
Owwal bedew aty gerek.**

Milli Liderimiz ahalteke bedewleriniň waspynyň söz ýeterden aňyrdadygyny, «asman atlary» diýlip atlandyrylan behişdi bedewleriň taryhynyň halkymyzyň şöhratly taryhy bilen utgaşyklydygyny belledi. Gadymy döwürlerde pederlerimiz sarsmaz döwletleri, synmaz şäherleri gurupdyrlar. Ähli döwürlerde-de ahalteke bedewleri halkymyzyň ýakyn syrdasyna öwürülipdir.

Gadymy Merwde, ýagyny Maru – şahu-jahanda geçirilen gazuw-agtaruş işlerinde ýüze çykarýlan maglumlardan belli bolşy ýaly, türkmen atlarynyň baş müň ýyldan gowrak taryhy bar. Munuň özi türkmen halkynyň öz işine ussat seýisleriniň, atşynaslarynyň yhlasundan dörrän milli gymmatlykdyr. Türkmen topragyň dörlü künjeklerinde gurlan kerkensaraýlar bu ýerleriň gadymy Beýik Yüpek ýolunyň merkezine öwürüldigine şaýatlyk edýär.

«Häzirkiki döwürde türkmen halkynyň we ahalteke bedewleriniň gadymy şöhraty häzirkiki döwürüň ruhuna kybap derejede täzeden dikeldilýär we ösdürilýär. Şunda her birimiziň goşandymyzyň bolmagy haýyr işlere dahyly bolmadyr» diýip, Gahryman Arkadagymyz sözünü dowam etdi.

«Bedewleriň iri ýaryşlardaky ýeňişli Watanyň şöhratlydyr, halkyň abraýydyr. Şonuň üçinem, ata-babalarymyzyň aýdusy ýaly, ýaryşlarda atlarymyz ozsun! Watanymyzyň buýsanjy bolan ahalteke atlarymyzyň şan-şöhraty hemişe belentde bolsun!» diýip bellemek bilen, Gahryman Arkadagymyz hemmeleri Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň dabaraly açylymagy bilen ýene-de bir gezek tüýs ýürekden gutlady we dabara gatnaşyjylara berk jan saglygyny, bagtyýarlygy, uly rowaçlyklary arzuw etdi.

Milli Liderimiz çykyşyny bedew hakyndaky gogsy setirleri bilen jemledi.

**Yerde görän, gökde uçan tagtym sen,
Syrdasym sen, myradym sen, bagtym sen,
Yüregimde ebedilik aýdym sen,
Waspyň sena boldy dillere, bedew!**

Soňra Gahryman Arkadagymyz dabara gatna-

şyjylaryň sowhunly elçarpuşmalary bilen, Türkmenistanyň Prezidentiniň 1200 orunlyk Ahalteke atçylyk toplumynyň toý bagyny kesdi. Soňra Milli Liderimiz dabara gatnaşyjylar bilen bilelikde toplumyň çäginde girip, ahalteke bedewlerini iýmitten-dirmek üçin ýörite ekilen alma baglaryny we käşir ekilen meýdany synlady.

Mälim bolşy ýaly, Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumunda idedilýän bedewleriň ot-üym üpjünçiliginiň yzygiderli häsiýete ege bolmagy nazara alnyp, bu ýerde atlar üçin iýmüt önümlerini ýetişdirmäge niýetlenen ýer bölekleri berildi. Onda atlaryň iýmüt birliginde zerur hasaplanýan käşir hem-de alma ösdürilip ýetişdirilýär. Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň çäginde bedewleriň arassa ganlylygyny saklamak, olaryň baş sanyny artdyrmak üçin niýetlenen seleksiýa binasy bolup, bu ýerde degişli işleri ylmy esasyda alyp bermek we dünýäniň ösen tejribesini dolý derejede öleşdirmek üçin ähli zerur şertler üpjün edilipdir.

Ahalteke atçylyk toplumynyň çäginde taýýartlanan ot-ügmli gys üçin saklamaga niýetlenen ammarlaryň bolmagy ýylyň ähli paslynda atlaryň ot-ügm bilen üpjünçiligini nazara alnandygyny görkezýär. Munuň özi toplumyň çäginde bedewleriň sagdynlygyny, ýörite kada esasynda iýmittenmegi ugrunda ähli zerur şertleriň göz önünde tutulandygyny aýdyň güwäsdir.

Soňra Gahryman Arkadagymyz dabara gatnaşyjylar bilen bilelikde, toplumyň çäginde oturdylan we onuň esasy bezegleriniň birine öwürülen kebelekleriň şekillerinden döredilen özboluşly Yer togalagynyň üstünde ýerleşdirilen taýçanagyň heýkeliňiň ýanyna geldi. Bu ýerde «Galkynyş» milli at üstündäki oýunlar toparynyň agzalarynyň we Aba Annaýew adyndaky Halkara atçylyk akademiýasynyň talyp-larynyň bilelikde ýerine ýetirmeginde paňhasly pederlerimiziň zehininden dörrän gadymy «Küşdepdi» aýdymy tans dessury ýaýbaňlandyryldy.

Joşgunly çykyşlar tamamlanandan soň, Gahryman Arkadagymyz Türkmenistanyň Prezidenti, Halkara ahalteke atçylyk assosiasiýasynyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň Karary esasynda, ahalteke atlaryny ösdürip ýetişdirmekte, olaryň sanyny artdyrmakda we türkmeniň atşynaslyk sungatyny dünýä ýajymakda alyp barýan işlerini göz önünde tutup, assosiasiýanyň agzasy, Hytaý Halk Respublikasynyň «Daqing Huiyao Breeding Co., Ltd.» atçylyk kompaniýasynyň başlygy Liu Şutsine 2023-nji ýylda doglan mele reňkli Dosthan atly ahalteke bedewini we bedewe degişli güwänamany gowşurdy.

Hytaýly myhman ahalteke bedewleriniň asyl mekanynda bolup, Gahryman Arkadag bilen didarlaşmagyň we dünýä atşynaslarynyň baş arzuwyna öwürülen ahalteke bedewiniň sowgat berilmeginiň özi üçin belent mertebedigini nygtady. Ol munuň üçin Gahryman Arkadagymyza hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyza tüýs ýürekden hoşallyk bildirip, kompaniýasynda 1200 baş atyň bardygyny, olaryň 600-den gowragynyň ahalteke bedewleridigini aýratyn buýsanç bilen habar berdi. ■ 2

Ykdysady ösüşiň täze tapgyry

Türkmen döwleti öz garaşsyz ösüşiň nobatdaky tapgyryna gadam basmak bilen, ynamly we okgunly öňe barýar.

Türkmenistanyň döwlet Garaşsyzlygyny gazanmagy ýurdumyzyň taryhynda täze eýjamyň başlanandygyny alamatlandyrdy.

1991-nji ýylyň güýzünde gazanylan Garaşsyzlyk türkmen halkyna öz döwlet gurluşyny, ykdysady ösüş ugruny, durmuş syýasatyny we halkara gatnaşyklaryny milli bähbitleriň esasynda özbaşdak kesgitlemäge giň mümkinçilik berdi. Şondan bäri geçen ýyllaryň dowamynda Türkmenistan syýasy taýdan durnukly, ykdysady taýdan ösen döwletleriň hataryna ynamly gogşuldy.

Milli ykdysadyýetimizň bazar

gatnaşyklaryna geçmeginiň möhüm ugry hökmünde hususy telekeçilige uly orun berilýär. Häzirkiki wagtda ýurdumyzda bu ugur boýunça halkara sergiler we maslahatlar yzygiderli geçirilýär. Olara ýerli we daşary ýurtly telekeçiler uly howes bilen gatnaşýarlar, özara tejribe alyşýarlar.

Soňky ýyllarda hususy pudagyň jemi içkeri önümiň düzümindäki paýy yzygiderli artýar. «Türkmenistany 2026-njy ýylda durmuş-ykdysady taýdan ösdürme-giň we maýa goýum Maksatnamasynda» jemi içkeri önümiň düzüminde hususy pudagyň paýyny 72,9 göterime ýetirmek wezipesiniň kesgitlenilmeýi bu ulgama täze belentliklere tarap ugur alynýandygyny tassyklaýar. Hususy gurluşyk düzümi döwlet ähmiýetli ägirt uly taslamalaryň he-reketlendiriji güýjüne öwürüldi. Häzir türkmen telekeçileri ägirt uly gurluşyk taslamalaryny amala aşyrýarlar. Mysal üçin, Aşgabat – Türkmenabat ýokary tizlikli awtomobil ýolunyň gurluşygy dolulygyna ýerli telekeçiler tarapyndan ýerine ýetirildi. ■ 3

TÜRKMENISTANYŇ MAÝA GOÝUM FORUMY

Düýn paýtagtymyzdaky «Ýyldyz» myhmanhanasynda 50 töweregi ýurtdan işewür toparlarynyň, döwlet edaralarynyň we halkara maliýe guramalarynyň wekillerini bir ýere jemleýän Türkmenistanyň Maýa goýum forumy – TIF 2026 öz işine başlady.

Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň şanly 35 ýyllygynyň belenilýän ýylynda geçirilýän çäre Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrligi, Türkmenistanyň Daşary işler ministrligi we «Türkmen Kongres» hojalyk jemgyýeti bilen hyzmatdaşlykda guralýar.

Hormatly Prezidentimiz foruma gatnaşyjylara Gutlag hatyny iberdi. Döwlet Baştutanymyzyň Gutlagynda şeýle sözler bar: «Türkmenistan ykdysadyýetiň ähli pudaklarynda yzygiderli amala aşyrylýan dügüpli özgertmeler esasynda syýasy-ykdysady durnuklylyga, döwletli maliýe serişdeleriniň uly böleginiň durmuş ulgamynda gönükdirilmegini, serişdeleri rejeli ulanmaga we senagat taýdan yzygiderli ösdürmäge, häzirkiki zaman tehnologiýalaryny ornaşdyrmaga esaslanan ösüş ýoluny emele getirdi. Garaşsyz, hemişelik Bitarap ýurdumyzyň Merkezi Aziýada geosyýasy hem-de geoykdysady taý-

dan örän amatly ýerleşmegi we baý tebigy çig mal serişdeleri maýa goýum babatda ägirt uly mümkinçilikleri açýar».

Hormatly Prezidentimiziň Gutlagy uly üns bilen diňlenildi.

Çärä gatnaşyjylaryň hatarynda ýurdumyzyň döwlet işgärleri, sebit ýurtlarynyň hökümet wekilleri we hususy maýadarlary bar. Has takkygy, Özbegistan Respublikasynyň Premýer-ministriniň orunbasary, ykdysadyýet we maliýe ministri Jamşit Kuçkarow, Ermenistan Respublikasynyň ykdysadyýet ministri Geworg Papoýan, Türkiýe Respublikasynyň söwda ministriň orunbasary Mahmut Gürjan, şeýle hem Eýranyň ykdysadyýet ministriň orun-

basary, Eýranyň Maýa goýum, ykdysady we tehniki kömek guramasynyň ýolbaşçysy, doktor Mahdi Heýdari bar.

Forum Bütindünýä bankynyň, Halkara maliýe korporasiýasynyň, Aziýa ösüş bankynyň, Ýewropanyň Tazeleniş we ösüş bankynyň hem-de Maýa goýumlary çekmek boýunça agentlikleriň Bütindünýä assosiasiýasynyň wekilleri hem gatnaşýarlar. ■ 2

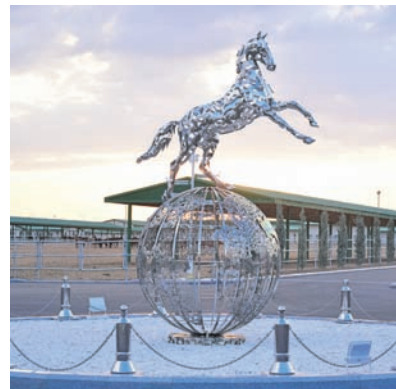

«Türkmeniň buýsanjy» – milli ruhuň şahyрана beýany

Her bir halkyň asyrlaryň synagynyň nesilleriň aňynda we ruhunda ýaşagany mukaddes gymmatlyklary bolýar. Türkmen halkynyň hem taryhyny, milli häsiýetini, ruhy dünýäsini açyp görkezýän şeýle gymmatlyklar az däl. Behişdi bedew, nepis halysy, wepaly alabaý, ene-mamalarymyzyň yhlasy bilen döredilen milli miras – bularyň ählisi türkmeniň geçmişi şunuň bilen, şu gününi bolsa geljegi bilen baglanyşdyrýan ruhy köprüdir.

Hormatly Prezidentimiziň «Türkmeniň buýsanjy» atly goşgusyny okanyňda, hut şeýle bitewülik duýgusy kalbyňa dolýar. Goşgynyň ilkinji setirlerinde taryh diňe geçmişde galan ýatlama hökmünde däl-de, geljege ýol açýan ruhy güýç hökmünde öňe çykyar.

«Beýik taryh – beýik geljege binýat» diýen pikir eseriň esasy many özenini kesgitleýär. Bu ýerde geçmiş bilen geljek biri-birinden aýry düşüňjeler däl. Olar bir daragtlyň köküdür şahalary ýaly özara baglanyşyklydyr. Şol daragtlyň kökleri taryhyň çuňluklaryna aralaşsa, şahalary geljegiň giňişligine uzalýar. Goşgynyň merkezinde türkmen

bolup öňe çykyar. «At myratdyr, at ganatdyr türkmen» diýen setirde bedew bilen türkmeniň arasyndaky gadymy ruhy ýakynlyk jemlenýär.

At – myrat.

At – ganat.

At – ýol.

At – türkmeniň taryhyň uzak menzillerinden geljege tarap ynamly gadam urýan ruhunyň keşbi. ■ 3

Baslangygy 1-nji sahypada. Soňra dabara gatnaşyjylar atçylyk toplumynyň döwrebap aýratynlyklary bilen tanyşdylar.

Soňra hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň çäğine geldi. Bu ýerde döwlet Baştutanymyzy ýurdumyzyň Hökümet agzalary, ministrlikleriň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň ýolbaşçylary, daşary ýurtly ilçiler, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň ýolbaşçylary, aýtsynaslar hem-de köp sanly myhmanlar mahiriň garşyladylar.

Döwlet Baştutanymyz toplumyň Baş girelgesiniň ýanynda ýaýbaňlandyrylan edebi-sazly kompozisiýa we sungat ussatlarynyň çykyşlaryna tomaşa etdi.

Hormatly Prezidentimiz joşgunly şatlyk-şowhunyn astyn-da Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň Baş girelgesiniň toý bagyny kesdi. Döwlet Baştutanymyz täze toplumyň baş bezegine öwürilen «Atly ýigit» heykelini synlady. Toplumyň bu çäginň gозzelligi, abadanlaşdyrylyşy milli binagärlik ýörelgeleri bilen häzirkä zamanyň ösen tejribesinden binýat bolan görnüşleri özünde jemleýär.

Hormatly Prezidentimiz atçylyk toplumynyň çäginde ýerleşýän ýapýk maneje baryp, ol ýerde atly sport we konkur boýunça türgenleriň görkezme çykyşlaryna tomaşa etdi.

Soňra Arkadagly Gahryman Serdarymyz toplumyň

çägindeki athanalary, olarda atlary saklamak üçin niýetlenen ýokary derejeli mümkinçilikleri synlady.

Hormatly Prezidentimiz türkmen bedewiniň şan-şöhratynyň bu gün Yer ýüzünü haýran galdyryandygyny belläp, dünýä atçylyk medeniýetiniň näýbaşylarynyň biri hasaplanýlan behişdi bedewlerimiziň halkymyzyň genji-hazynasydygyny we milli mirasdygyny aýratyn nygtady.

Döwlet Baştutanymyz atçylyk toplumynyň açyk manežine geldi we bu ýerde Türkmenistanyň Prezidentiniň Ahalteke atçylyk toplumynyň «Galkyns» milli at üstündäki oýunlar toparynyň görkezme çykyşlaryna tomaşa etdi.

Soňra hormatly Prezidentimiz atçylyk toplumynyň Baş binasyna geldi. Dabaranýň alypbarçyysy bu ýerde mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllıgyny mynasypbetli 35 sany atly ýigitleriň gatnaşmagynda dabaraly ýörişni meýilleşdirilendigini ygylan edip, «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan – bedew batly at-myradyň mekany» yyllıgyny dabarasyny belende göterjek taryhy wakanyň hormatyna türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň halk aýtsynasy, Türkmenistanyň ussat halypa çapyskuwary Gahryman Arkadagymyzdan bu ýerde geçiriljek dabara badalga bermegini haýys etdi.

Gahryman Arkadagymyz münberiniň öňündäki meýdança geldi we şanly baýramyň hormatyna guralýan 35 sany atly ýigidiň dabaraly ýörişine rugsat berdi.

Türkmenistanyň Gahrymany, ýurdumyzyň halk artisti An-najemal Nurmuhammedowanyň ak paýtunyň üstünde ýerine ýetiren joşgunly aýdymy bilen dabaraly atly ýöriş başlandy.

Münberiniň öňündäki meýdançada ýurdumyzyň medeniýet we sungat ussatlarynyň atyň üstündäki çykyşlary ýaýbaňlandyryldy. Ussat estrada ýyldyzlary joşgunly owazlary bilen ösüşleriň belentliklerine tarap ynamly gadam urýan Garaşsyz Watanymyzy, ahalteke bedewlerimizi wasp etdiler.

Türkmen halkynyň dünýä beren milli gymmatlyklarynyň hatarynda möhüm orun eýeleýän alabaýlaryň gозzelligi başleşiginiň guralmagy toý meýdançasyn-da ýaýbaňlandyrylan dabalaralyň many-mazmun taýdan baýlaşmagyny üpjün etdi. Eminler toparynyň agzalary başleşige gatnaşan ýedi sany türkmen alabaýynyň arasyndan has tapawutlananlaryny seçip aldylar.

Soňra gadymdan gelýän milli dāp-dessurlarymyza eýerilip, ýurdumyzyň ussat çapyskuwarlarynyň arasynda toý çapuwyny guraldy. Alypbarçy toý çapuwyna her welaýatdan, Asgabat hem-de Arkadag şäherlerinden gatnaşýan ussat çapyskuwarlary we çapuwla taýýarlanan bedewleriň mālīm etdi. Şeýlelikde, toý çapuwyna gatnaşýan bedewler çapuw meýdançasyna çykdylar.

Arkadag şäherinden Daghan atly bedewi türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň halk aýtsynasy, Türkmenistanyň ussat halypa çapyskuwary Gahryman Arkadagymyzyň çapjakdygyny ygylan edildi. Şol pursatda Arkadagly Gahryman

BEHIŞDI BEDEWLERIMIZ HALKYMYZYŇ GENJI-HAZYNASYDYR

Serdarymyz hem münberden düşüp, meýdança geldi, Kerimguly Berdimuhamedow bolsa atasy üçin ýörite seýisän Daghan atly bedewi meýdança getirdi. Gahryman Arkadagymyz seýis agtygyna minnetdarlyk bildirdi we ilki bilen, asylyl dābe eýerip, bedewiň boýnuna nepislik bilen taýýarlanan alajany daňdy. Bu görnüşler ýurdumyza asyrlar aşyp gelýän mukaddes peder-perzent mekdebinini asylyl ýörelgeleriniň häzirkä döwürni ruhuna kybap derejede ösdürilýändigini we dowamata atarylýandygyny görkezdi.

Biraz wagtdan toý çapuwyna badalga berildi. Yurdumyzyň ähli welaýatlaryndan, Asgabat hem-de Arkadag şäherlerinden gatnaşdyrylýan bedewleriň arasynda ygylan edilen toý çapuwy barha gyzyşdy. Yöne, durmuş tejribesiniň tassyk ediji ýaly, başleşikde ussatlar öňe saýlanýar. Bu gezek hem şeýle boldy. Täze toplumyň işiniň özboluşly badalgasyna öwürilen toý çapuwyna ýaş seýis Kerimguly Berdimuhamedowyny taýýarlan bedewini çapan Gahryman Arkadagymyz ýeňiji boldy. Emin agzalary Milli Liderimiziň başleşigiň baş baýragyna mynasyp bolandygyny ygylan etdiler.

Şol pursatda Arkadagly Gahryman Serdarymyz münberden düşüp, Gahryman Arkadagymyzy gazanan ýeňşi bilen gutlady. Ýaş seýis Kerimguly bolsa bedewiň eýerini aýyrdy. Toýa gatnaşýan hormatly ýaşulular ýeňiş gazanan bedewe serpaý ýapdylar. Ýaş seýis taýýarlan bedewiniň jylawyndan tutup durşuna atasy, kakasy we hormatly ýaşulular bilen bilelikde ýadygärlik surata düşdi. Bu görnüşlerde ynsan kalbynda ýakymly duýgulary dōredýän özboluşly gudrat bar.

Dürli ugurlar boýunça ýaýbaňlandyrylan toý başleşiklerinde gazanylan ajaýyp ýeňişniň hormatyna joşgunly çykyşlara giň orun berildi. «Galkyns» milli at üstündäki oýunlar toparynyň agzalarynyň çapuw ýodasyn-da ýaýbaňlandyrylan çykyşlary täsirli pursatlara baý boldy. Şeýle hem bu ýerde türkmen toýlarynyň esasy bezegleriniň birine öwürilen pālwanlaryň tutluşyklaryna badalga berildi. Pālwanlar türkmen milli göreş sungatynyň ajaýyplyklaryny we sportuň bu görnüşiniň tomaşaçylarda ýakymly täsir galdyryandygyny görkezdiiler.

Baýramçylyk dabalaralynyň geçýän yerinde ýurdumyzyň «Sport» teleýaýlymynda täze dōredilen «Bedew» gepleşiginiň ilkinji sanyňyň hormatly myhmany hökmünde Gahryman Arkadagymyz Türkmenistanyň Hormatly II ýaşulusy A.Paýaýew bilen söhbetdeş boldy. Alypbarçy, ilki bilen, Gahryman Arkadagymyzy gazanan ýeňşi bilen gutlady hem-de ahalteke atlaryna aýratyn gadyr goýýan Milli Liderimiziň bedewleriniň serpaýly bolmagyny tüýs ýürekden arzuw etdi.

Gahryman Arkadagymyz gutlaglar we hoşniýetli sözler üçin minnetdarlyk bildirdip, A.Paýaýewu türkmen halkynyň milli gymmatlygyny hökmünde ykzar edilen ahalteke bedewlerini ýurdumyza we halkara giňişlikde wagyz etmek ýaly asylyl işlerinde mundaň beýläk-de üstünlik arzuw etdi. Ahalteke bedewleriniň gadymy şöhratyny dikeltmegiň, bedewler bilen baglanyşykly geçirilýän çäreleriň ähmiýetini açyp görkezmegiň we ony ilatly, aýratyn-da, ýaşlaryň arasynda giňden wagyz etmegiň häzirkä nesilleriň öňünde durýan wajyp wezipeleriň biridigini belläp, Gahryman Arkadagymyz bu babatda ýaş hünärmenleri taýýarlamak boýunça zerur işleriň geçirilmeginiň möhümigine ünsi çekdi.

Soňra türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyz hemmelere üstünlikleri arzuw edip, bu yerden ugrady.

Soňra çapuw meýdançasyn-da türkmen toýy bilen bagly dāp-dessurlaryň görkezilişi boldy. Onda her welaýatnyň özboluşly aýratynlyklaryna degişli toý dessurlary, Asgabat we Arkadag şäherleriniň baýramçylyk mynasypbetli ýaýbaňlandyrylan tomaşalary görkezildi. Toý dessurlaryny görkezýän tans we folklor toparlarynyň, toýa gatnaşýan ýaşlaryň sazlaşykly çykyşlary dabara özboluşly öwüşgin çäýdi. Gadymdan gelýän milli toý dāplerine laýyklykda kasaň bezelen kejebe bagt toýuny tut-

ýan ýaşlaryň ömrüniň iň ýakymly pursatlaryny janlandyrdy. Kejebāni münberiniň öňündäki meýdança gelip saklanmagy bilen, bu ýerde ýaýbaňlandyrylan başleşikleriň, şeýle hem dabaranýň dowamyn-da ussat çapyskuwarlaryň gatnaşmagyn-da geçirilen toý çapysgynyň baýrakly orunlarynyň ýeňijileri ygylan edildi.

Şeýlelikde, toý çapysgynyň Ahal welaýatyna degişli Azamat atly bedew üçünji orna mynasyp boldy. Ony H.Asyrow çäpdi. Yeňijiä «Toyoto Camry» awtoulagy gowşuryldy. Bu ýaryşda ikinji orna Asgabat şäherinden Şohratly atly bedew mynasyp boldy. Ony bu ýaryşda çapan T.Pirmyradowa «Toyota Fortuner» kysymly awtoulagyň açary gowşuryldy.

Şanly toýuň hormatyna guralan ussat çapyskuwarlaryň toý çapuwynyň birinji oruna we baş baýraga ýaş seýis Kerimguly Berdimuhamedowyny taýýarlan Daghan atly bedewi mynasyp boldy. Ony bu ýaryşda Gahryman Arkadagymyz çäpdi. Yeňijiä «Range Rover Sport» awtoulagyň gowşurylýandygyny ygylan edildi.

Şol pursatda dabarany alypbarçy Gahryman Arkadagymyzdan hoş habaryň gelip gowşandygyna aýan etdi. Onda toý çapuwyn-da yeňijiniň mynasyp bolan Şa serpaýyny Türkmenistanyň Goranmak ministrligine, ýagny seržant Kerimguly Berdimuhamedowyny gulluk edýän harby bölümine sowgat hökmünde geçirmek barada aýdylady.

Türkmenistanyň goranmak ministri, Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň sekretary B.Gündogdyýew Şa serpaýyny – harby bölüme gowşurylan awtoulagy uly hoşallyk duýgulary bilen kabul etdi.

Soňra türkmen alabai itleriniň gозzelligi başleşiginde yeňiş gazanan Arwana atly türkmen alabaýynyň yeňişiniň «Toyoto Corolla» awtoulagy bilen syýalanylýandygyny mālīm edildi.

Şanly toýuň hormatyna guralan türkmen milli göreşinde yeňiş gazanan pālwanlary syýalamak dabarası boldy. Agramy 80 kilograma çenli pālwanlaryň arasynda geçirilen tutluşykda pālwan M.Nurberdiyew, 90 kilograma çenli pālwanlaryň arasynda G.Hemraýew, 100 kilograma çenli agram derejeli pālwanlaryň arasynda S.Rejepow, agramy 110 kilograma çenli pālwanlaryň arasynda A.Allaberdyyew, baş pālwanlaryň arasynda N.Baýdogdyýew yeňiji boldular.

Ahalteke bedewleriniň aýyl mekanynda geçirilýän dabaralar behişdi bedewlerimiziň jemgyýetimizde möhüm orun eýeleýändigini we toý-baýramlarymyzyň esasy bezegine öwürülýändigini alamatlandyryar. Bu ýerde şanly wakanyň hormatyna guralan dabarada birek-birege gōwün beren ýaş juwanlaryň durmuş toýuna möhüm ornuň degişli bolandygyny bellemek ýakymly.

Hormatly Prezidentimiz ýaşlara ýüzlenip, olaryň durmuş toýlarynyň mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllıgyna gabat gelmeginde çuňňur manynyň bardygyny aýtdy. «Bedew at myrada yetirýär, döwlet getirýär» diýen paýhasly jümlāni mysal getirip, Arkadagly Gahryman Serdarymyz ýaşlary durmuş toýlary bilen ýene-de bir gezek gutlap, olara toý sowgady hökmünde täze jaýyň açaryny gowşurdy. Şu pursatda ýaşlaryň bagtyýarlygynyň, şatlygynyň çāgi bolmady. Aýratyn-da, ýaşlaryň mālhiban ejesi hormatly Prezidentimize ene ýüreginden syzdyryp, çuňňur hoşallıgyny mālīm etdi hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzdan özleri bilen ýadygärlik surata düşmegini haýys etdi.

Döwlet Baştutanymyz bagtyýar masgalanyň haýysyny kanagatlandyryp, olar bilen ýadygärlik surata düşdi.

Çapuw meýdançasyn-da ýaýbaňlandyrylan dabara bolsa belet ruha, şadýan aýdym-sazlara, joşgunly tanslara beslendi.

Soňra bu yere ýygananlar hormatly Prezidentimizi ýurdumyzyň Garaşsyzlyk baýramynyň dabaraly bellenilýän pursatlarynda bu günki ajaýyp waka bilen tüýs ýürekden gutladylar.

Hormatly Prezidentimiz ýurdumyzyň mukaddes Garaşsyzlygynyň şanly 35 ýyllık baýramy mynasypbetli şu günki ajaýyp wakalar bilen gutlap, hemmelere üstünlikleri arzuw etdi we bu yerden ugrady.

1-nji oktyabr – Ýaşulularyň halkara günü

Her ýylyň 1-nji oktyabrnda ýurdumyza giňden belenilip geçilýän Ýaşulularyň halkara günü pähim-paýhasly ata-babalarymyza, ene-mamalarymyza bolan belent hormaty dabaralandyryar. Uludan toýlanyan bu baýramçylyk türkmen gojalarynyň döwletimiziň özygtyýarlygyny berkitmek, halkymyzyň agzybirligini pugtalandyrmak, milli dāp-dessurlary ösdürmek, kemally perzentleri ösdürip yetiştirmek babatda Watan öňünde bitirilýän işlerine goýulan syýag-sarpanyň çāksizdigini alamatlandyryar.

Garaşsyzlygymyzyň 35 ýyllıgynyň öňüsyrasynda geçirilen Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň mejlisinde Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň dabaraly ýagdaýda «Hormatly II ýaşulusy» diýen ada mynasyp bolan ýaşuly nesliniň wekellerine degişli dōşe daklyýan nışany we şahadatnamany, «Zenan kalby» ordenine mynasyp bolan hormatly enelerimize syýaglary gowşurmagy hem munuň aýdyň mysalydyr.

Hormatly Prezidentimiz Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistanyň ýaşuly nesillerine hem-de āhli halkyna Ýaşulularyň halkara günü mynasypbetli Gutlag hatyny ugratdy. Onda ömürleri nusgalyk mekdebe, pend ekebe öwürilen dilleri senaly ýaşulularymyz, olaryň pähimli öwüt-nesihatlary, baý durmuş hem-de zāhmet tejribesi jemgyýetimiziň agzybirligini pugtalandyrmakda, nesillerimizi watansōýüligini we ynsanperwerligiň belent ruhunda terbiýelemekde, ýurdumyzy gurmagyň we dōretmegiň rōwsen ýoly bilen ösüşin täze belentliklerine tarap uly ynam bilen öňe alyp barmakda biziň daňjanymyz bolup durýar diýlip bellenilýär.

Ýaşulularyň halkara günü ýurdumyza ýokary ruhubelentlikde bellenen geçilýär. Diýarymyzda ýaşuly nesliniň sarpasy belent tutulyp, olar üçin dürli ýenilikler dōredilýär. Ýaşulularyň zāhmet ýoly we durmuş tejribesi hakynda gyzykly gürrüňleri häli-şindi ýaş nesillere ýetirilip durulýar. Bu bolsa, ýaşlaryň has-da watansōýüji ruhda terbiýelenmegine uly ýardam edýär.

BMG-niň Baş Assambleýasy 1990-njy ýylyň 14-nji dekabrynda 1-nji oktyabry Ýaşulularyň halkara günü hökmünde ygylan etdi. BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan ýaşuly adamlaryň ýagdaýyna jemgyýetçiligiň ünsüni çekmek maksady bilen kabul edilen yōrite karara laýyklykda, tutuş dünýäde her ýyl bellenen geçilýän bu baýramçylyk biziň ýurdumyza şanly nesilleriň milli sanawyna girizildi.

TÜRKMENISTAN – PARAHATÇYLYK WE EKOLOGIÝA DIPLOMATIÝASYNÝ MÖHÜM MERKEZI

Şu ýylyň 7-9-njy oktyabrynda «Awaza» milli syýahatçylyk zolagynda birnäçe ýokary derejeli halkara duşuşygyň geçirilmegi göz öňünde tutulýar. Olaryň hatarynda GDA-nyň döwlet Baştutanlarynyň Geňeşiniň mejlisi bilen birlikde, Hazar ekologiýa sammitiniň hem geçirilmegi meýilleşdirilýär. Şeýle hem bu günlerde Merkezi Aziýa ýurtlarynyň we Azerbaýjan Respublikasynyň döwlet Baştutanlarynyň konsultatiw duşuşygynyň geçirilmegine garaşylýar.

Türkmenistanyň 2026-njy ýylda GDA-da başlyklyk etmegi ýurdumyzyň parahatçylyk söýüjilik, oňyn Bitaraplyk, özara hormat goýmak we deňhukukly hyzmatdaşlyk ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasatynyň möhüm ugurlarynyň biri hökmünde çykyş edýär. Türkmenistanyň GDA-da başlyklyk etmeginiň Konsepsiýasynda syýasy ulgamda sebit howpsuzlygyny we özara ynanysmagy pugtalandyrmaga, diplomatik gurallaryň mümkinçiliklerini giňeltmäge, şeýle hem Arkalaşygyň parahatçylykly dialog üçin meýdança hökmündäki ähmiýetini ýokarlandyrmaga üns berilýär. Sōwda-ykdysady gatnaşyklar, innowasiýalar, bilim, ylym, medeniýet, syýahatçylyk, sport, ýaşlar hyzmatdaşlygy, saglygyny gorayyş hem-de ekologiýa meseleleri hem ileri tutulýan ugurlaryň hataryndadyr.

Su ýylyň dowamyn-da Türkmenistanyň başlyklyk etmeginde Arkalaşygyň dürli edaralarynyň mejlisleri geçirildi. 22-nji maýda Asgabatda GDA-nyň Hökümet Baştutanlarynyň Geňeşiniň mejlisi, 11-nji sentýabrda bolsa GDA-nyň Ykdysady ge-

şiniň 111-nji mejlisi geçirildi. GDA-nyň döwlet Baştutanlarynyň Geňeşiniň nobatdaky mejlisi ýokary derejedäki gatnaşyklaryň dowam etdirlilmeği üçin mümkinçilik dōdeder. Onuň çäkinde Arkalaşygyň giňişligindäki hyzmatdaşlygynyň möhüm ugurlary boýunça pikir alyşmagyna we degişli çōzüwürleriň ara alny maslahatlaşmagyna garaşylýar.

Hazar ekologiýa sammiti hem aýratyn ähmiýete eýedir. Kenarýaka döwletleri üçin möhüm ykdysady we ulag giňişligi bolan Hazar deňizi täsin tebigy ulgamdyr. Şonuň üçin onuň ekologik abadançylygyny üpjün etmek kenarýaka döwletleriň sazlaşykly tagallalaryny talap edýär.

Hormatly Prezidentimiz şu ýylyň aprelinde Astanada geçirilen Sebitleýin ekologiýa sammitinde eden çykyşynda Hazar deňiziniň ekologiýasy boýunça kenarýaka döwletleriň hyzmatdaşlygyny mundaň beýläk-de pugtalandyrmagyň zerurdygyny nygtady. Şonda Türkmenistanda oktyabr aýynda Hazar deňiziniň ekologiýasyna bagşylan nobatdaky ýokary derejeli duşuşygy geçirmek başlan-gyjyny öňe sürdi. Onuň esasy maksadynyň Hazaryň ekologik abadançylygyny üpjün etmek we deňiziň özboluşly tebigy gowsawyny goramak boýunça hyzmatdaşlygy täze derejā çy-karmakdygy bellenildi.

Hazar ekologiýa sammitiniň taýýarlyk işleri yzygiderli alnyp barylýar. 18-nji iýulda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginde geçirilen Hazar deňiziniň meseleleri boýunça pudagara toparynyň 65-nji mejlisinde «Awaza» milli syýahatçylyk zolagynda geçirilmegi meýilleşdirilýän Hazar ekologiýa sammiti bilen bagly resminamalaryň taslamalary bilen alnyp maslahatlaşyldy.

Hazar ekologiýa sammiti tebigaty goramak babatda sebit hyzmatdaşlygyny giňeltmek üçin gosmaga mümkinçilikleri dōdeder. GDA-nyň döwlet Baştutanlarynyň Geňeşiniň mejlisi Arkalaşygyň çäkinde döwletara gatnaşyklaryň geljekki ugurlaryny ara alyp maslahatlaşmak üçin ýokary derejeli syýasy meýdança bolup hyzmat eder. Awazada geçiriljek ýokary derejeli duşuşyklar Türkmenistanyň halkara we sebit hyzmatdaşlygynyňdaky möhüm başlangyçlarynyň dowamdyr. Hazar deňiziniň ekologik abadançylygy boýunça dialogy ilerletmek ýurdumyzyň halkara hyzmatdaşlygynyň syýasy, ykdysady we ekologiýa ugurlaryny utgaşykly ösdürmäge berýän ähmiýetini görkezýär.

Bahtygül NAZARGULYÝEWA,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň mugallymy.

SAGLYK BAGTYÝAR ÝAŞAÝŞYŇ BERK BINÝADYDYR

Saglyk ynsanyň iň gymmatly baýlygydyr. Adamyň gündelik durmuşynyň, zāhmet çekmeginiň, dōredijilikli işlemeginiň we durmuşdan lezzet almagynyň esasy şertleriniň biri berk jan saglygydyr. Şonuň üçin ýylyň ähli paslynda bolşy ýaly, güýz aýlarynda hem saglygy goramaga aýratyn üns bermek möhümdir.

Güýz tebigatyň özboluşly gōzelligi beslenýän, howanyň kem-kemden salkynlaşýan döwürüdür. Şol bir wagtyň öztünde gündiz bilen gijāniň arasyndaky howa temperaturasynyň tapawudynyň artmagy, ýagşyly we semally günlerniň köpelmegi adam bedeniniň täze howa şertlerine uýgunlaşmagyny talap edýär. Şonuň üçin güýz paslynda gündelik durmuş düzügüne, geýim-gejime, iymtlenmäge we arassaçylyga üns bermek aýratyn ähmiýete eýedir.

Bedeniň kadaly işleginde dogry we deňagramly iymtlenmegiň ähmiýeti uludyr. Güýz paslynda gündelik iymt-

de gōk önümleriň, miweleriň we beýleki ýokumly önümleriň ýeterlik bolmagyna üns bermek zerurdyr. Möwsümleýin miwe we gōk önümler dürli ýokumly maddalaryň çeşmesi bolup, sagdyn iymtlenişniň möhüm bölegini emele getirýär.

Güýzde irden howa salkyn, gündiz bolsa has ýyly bolup biler. Şeýle üýtgap durýan howa şertlerinde geýimi dogry saýlamak möhümdir. Howanyň ýagdaýyna laýyk geýinmek bedeniň aşsowamagynyň ýa-da gyzmagynyň öňüni almaga kömek edýär.

Salkyn howa fiziki işjeňligi azaltmaga sebāp bolmaly däldir. Pyýada ýöremek, ýenil maşklary ýerine ýetirmek, mümkin boldugyça arassa howada gezelenç etmek adamyň beden taýdan işjeň bolmagyna ýardam edýär. Elbetde, fiziki işjeňligi adamyň ýaşyna we saglyk ýagdaýyna laýyk bolmalydyr.

Şeýle hem ýeterlik ukly we dynç alyş sagdyn durmuş ýö-

relgesiniň aýrılmaz bölegidir. Gündelik iş bilen dynç alyş sazlaşygyny saklamak, gijeki ukynyň ýeterlik bolmagyna üns bermek adamyň özüni has gujurly duýmagyna ýardam edýär.

Güýz pasly diňe sowuk howanyň başlanýan döwri dāl, eýsem, sagdyn endikleri berkitmek üçin hem amatly pursatdyr. Dogry iymtlenmek, şaňsy arassaçylygy berjaý etmek, howa görä geýinmek, maşk etmek, dynç almak we zerur ýagdaýynda lukman maslahatyna ýüz tutmak saglygy goramagyň esasy ýörelgeleriniň hataryndadyr.

Saglygy goramak gündelik durmuşda berjaý edilýän ýönekeý, emma yzygiderli düzgünlereň başlanýar. Çünki saglyk abadan durmuşyň, dōredijilikli zāhmetiň we bagtyýar ýaşaýşyň berk binýadydyr.

Maksat MUHAMMETÝAZOW,
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň nerw keselleri we neýrohirurgiýa kafedrasynyň assistenti.

Türkmenistanyň Maýa goýum forumy

Baslangygy 1-nji sahypada.

Forumyň maksatnamasynyň esasy ugurlaryny maýa goýum mümkinçilikleri we hyzmatdaşlygyň geljegi uly ugurlary düzýär. Olaryň hatarynda energetika we nebit-himiýa, «ýaşyl» geçiş, ulag geçelgeleri we Hazar sebiti, sanly ykdysadyýet we emeli äň, oba hojalygy biznesi, syýahatçylyk, şaňsy infrastrukturasyny ösdürmek we suw serişdelerini dolandyrmak ýaly ugurlar bar.

TIF 2026 iri maýa goýum başlangyçlaryny durmuşa geçirmek we işewür hyzmatdaşlygy ösdürmek üçin halkara meýdança hökmünde çykyş edýär. Ministrleri, özygtyýarly maýa goýumçylary, halkara maliýe institutlary we işewür toparlaryň wekillerini bir yere jemlemek bilen, forum Türkmenistanyň ykdysadyýetine bolan gyzyklanmany anyk taslamalar, hyzmatdaşlyklara we ykdysady ösüş üçin täze mümkinçiliklere öwürmek üçin şert dōredýär.

ZAMAN TÜRKMENISTAN	
ESASLANDYRYJYSY – «ZAMAN–TÜRKMENISTAN» HOJALYK JEMGYÝETI	
Oktyabr aýynyň 2-si, 2026 Gazetiň möçberi 8 sahypa. A-119590	Belgisi: 40/1710 Tiraýy: 10340 Bahasy: 4,50 manat
BAŞ REDAKTOR MYRATDURDY GARJANOW JOGAPKÄR KÄTİP AMANMYRAT BAÝMYRADOW	
BIZIŇ SALGYMYZ: Asgabat şäheri, 1908 (Gündogar) köçesi, 10-A jaýy. Tel/Faks: 28-14-05, 28-14-36 web sahpa: www.zamanturkmenistan.com.tm e-poçta: info.zamanturkmenistan@gmail.com, zamanturkmenistan@sanlytm	
BELLIK: Redaksiýamıza gelen hatlar yzyna gaýtarylmaýar. Gazetimizde ýerleşdirilen mahabatlardaky ýazgylaryň mazmunyna mahabat beriji jogapkärdir. Gaze Türkmen döwlet neşriyat gullugynyň Metbugat merkezi ofset usulyn-da çap edilidi. Çap edilşiniň hiline Metbugat merkezi jogap berýär. Telefoný: 399536	
Abuna ýazylmak isleyänler üçin gazetini indeksi: 69477	
	Gazetiň PDF nusgasyny QR kod arkaly elektron görnüşde okap bilersiňiz!

GARAŞSYZLYK BILEN GALKYNAN ÝAŞLAR

«Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan – bedew batly at-myradyň mekany» ýylynda mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllygy ýurdumyzyň ähli künjeklerinde ýokary ruhbelentlikde baýram edildi.

Garaşsyzlyk ýyllary içinde ýurdumyza asyrlara barabar beýik işler durmuşa geçirildi. Täze jemgyýetiň binýady tutulyp, halkymyzyň bagtyýar durmuşyny, abadan ýaşaýşyny berkarar etmek ugurunda ägirt ulý işler amalala asyryldy. Bu bedew batly ösüşlere türkmen ýaşlary hem mynasyp goşant goşýarlar.

Türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň başlyklyk etmeginde geçirilen Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisinde Türkmenistanyň Prezidentiniň Karary bilen «Türkmenistanda ýaşlar barada döwlet syýasatynyň 2031-njy ýyla çenli Döwlet maksatnamasy» hem-de şu maksatnamany amala aşyrmak boýunça ýerine ýetirilmei çärelerini meýilnamasy tassyklanyldy.

Garaşsyzlyk ýurdumyzyň ýaş nesliniň rüşen geljegini ygtybarly binýadyna öwürüldi. Mukaddes Garaşsyzlygymyza eye bolan şol arzly güýz paslynyň noýabr aýynda Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky ýaşlar guramasy döredildi. Garaşsyzlygynyň saýasnynda kemala gelen ýaşlar bu günki gün halk hojalygynyň dürli pudaklarynda yhlasy, halat zähmet çekip, ata Watanymyzyň ösüşlerine mynasyp goşant goşýarlar.

Bagtyýar ýaşlarymyzyň dürli ugurlarda gazanyan üstünlikleri ýurdumyza işjeň durmuşa geçirilýän ýaşlar syýasatynyň aýdyň netijesidir. 2021-nji ýylda Türkmenistanda ýaşlar baradaky döwlet syýasatynyň 2021-2025-njy ýyllar üçin döwlet Maksatnamasynyň we şol maksatnamany amala aşyrmak boýunça ýerine ýetirilmei çärelerini meýilnamasynyň kabul edilmegi bag-

tyýar ýaşlaryň durmuşyna aýratyn mazmun bagyşlady, olaryň durmuş derejesini gowulandyrmak babatda amala aşyrylýan işleri has-da ilerletdi. 2023-nji ýylyň «Arkadag Serdary bagtyýar ýaşlar ýyly» diýlip yglan edilmegi hem munuň aýdyň delilidir.

Horatly Prezidentimiziň parasatly başutanlygynynda Berkarar döwletin täze eýýamynyň Galkynsyz döwründe ýaşlaryň beden taýdan sagdyn, ruhy taýdan baý bolup kemala gelmege, sagdyn durmuş ýörelgesine eýermegi, sanly tehnologiýalardan baş çykarmagy, döwrebap bilim almagy babatda ägirt ulý işler amalala asyrylýar. «Ýaşlar barada

döwlet syýasaty haknynda» Türkmenistanyň Kanunynyň rejelenen görnüşiniň kabul edilmegi bu ugurda kanunçylyk-hukuk binýadynyň yzygiderli berkidiýändigini görkezýär. Şeýle hem ýaşlar syýasaty cygrynda halkara hyzmatdaşlygyny ösdürmek babatda hem ägirt ulý işler durmuşa geçirildi. 2023-nji ýylyň awgust aýynda Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň YUNESKO-nyň Bütindünýä Ýaşlar jemgyýetiniň resmi agzalygyna kabul edilişi Berkarar döwletin täze eýýamynyň Galkynsyz döwrüniň parahatçylyk taglymatynyň, ýaşlar syýasaty babatda durmuşa geçirilýän ägirt ulý tagallalaryň bütin dünýäde dabaralanýandygyny alamatlandyrdy. Türkmenistanyň ýaşlarynyň halkara hyzmatdaşlygynyň 2023 – 2030-njy ýyllar üçin Strategiýasyny işjeň durmuşa geçirmeginiň çägin-

de ylým-bilim, medeniýet, sport, syýahatçylyk we ynsanperwerlik ugurlarynda dünýä döwletleri we abraýly halkara guramalary bilen bähbitli hyzmatdaşlyklar ýola goýulýar.

Döwrebap tehnologiýalar bilen üpjün edilen, sebitde ýeke-täk «akylly» şäher bolan Arkadag şäheri – ýaşlaryň şäheri. Arkadag şäheri ýaşlaryň bilim-döredijilik başlangyçlaryny durmuşa geçirmekde ägirt ulý mümkinçiliklere eýe. Şu ýylyň 29-njy awgustynda Gahryman Arkadagymyzyň Arkadag şäherine amala aşyran iş saparynyň dowamynda «akylly» şäheriň ikinji tapgyrynyň çäklerinde durmuşa geçirilýän gurluşyk işleri bilen tansyp, onda ýaşlaryň pikirlerine aýratyn ähmiýet bermegini wajypdygy haknynda nygtamagy bagtyýar ýaşlarda ulý hoşallyk duyusyny döredti.

Güneşi Diýarymyzyň ähli künjeginde döwrebap çagalar baglarydyr ak mekdepler, kämil tehnologiýalar bilen enjamlaşdyrylan ýokary okuw mekdepleri yzygiderli gurlup ulanmaga berilýär. Häzirki zaman talaplaryna laýyk gelýän sport desgalarydyr mekdeplerde tälim alýan ýaş türgenler halkara sport ýaryşlarynda, çempionatlarda ýurdumyzyň sport abraýyny belende galdyryýarlar. «Arkadagly ýaşlar» žurnalynyň döredilmegi, ýaşlaryň arasynda yzygiderli yglan ediliş döredijilik bäsleşikleri, öňdebaryjy ýaşlara döwlet baýraklarynyňdyr sylaglarynyň gowsurlymagy hem ýaşlar üçin döredilýän giň gerimli şertleriň aýdyň güwäsidir.

Gahryman Arkadagymyzyň: «Watanymyzyň şanly taryhyna, milli köklerimiz, beýik şahsyýetlerimiziň gazanmalaryna göz ýetirýän hem-de olardan netije çykarmagy başaýan ýaşlar biziň buýsanjymyzdyr» diýip, belleýşi ýaly, türkmen ýaşlary milli ýörelgelerimize ygrarlylyk ruhunda terbiýelenýär, olar ylmyň soňky gazananlaryny, ösen tehnologiýalary ezbeklik bilen öleşdirýärler. Munuň üçin ýaşlaryň Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza alkyslarynyň çägi ýok.

Döwletgeldi DURDYMUHAMMEDOW,
Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşiniň başlygynyň arunbasary.

YKDYSADY ÖSÜŞIŇ TÄZE TAPGYRY

Başlangyjy 1-nji sahypada.

Şeýle hem sebitde deňiňäý bolmadyk Arkadag şäheriniň binalarynyň we durmuş infrastrukturasynyň Türkmenistanyň Senagatçylyr we telekeçiler birleşmesiniň agzalary tarapyndan alnyp barylýandygy, şäher gurluşygyna peýdalanylan serişdeleriň agramly böleginiň ýerli kärhanalarda öndürilendigi hususy pudagyň tejribesiniň artyp, amal edýän işleriniň dünýä ölçeglerine laýyk gelýändigini görkezýär.

Horatly Prezidentimiziň parasatly başutanlygynynda dokma senagatynyň maddy-enjamaýyn binýady hem yzygiderli döwrebaplaşdyrylyp, ykdysady taýdan has bähbitli täze önümler gurylyp, dolandyryş-marketing işi kämilleşdirilip, pudagyň işine öňdebaryjy usullar ornaşdyrylýar. Bereketli türkmen topragynda ösdürilip ýetisedirilýän, «ak altyna» deňelýän pagtadan öndürýän ýokary hilli önümlerimiz öz çerki bazarlarymyzda bolşy ýaly, dünýä bazarlarynda hem ýokary islege eye bolýar. Aşgabat, Gökdepe, Gypjak, Ruhabat, Kaka, Bäherden, Babadaýhan, Baýramaly dokma toplumlarynyň «Goza», «Gala», «Bürgüt», Türkmenbaşy jins toplumynyň «Bedew» haryt nysanly döwrebap egin-eşikleri, Aşgabat şäherindäki «Ahal», Mary welaýatyndaky «Yeňiş», Daşoguz welaýatyndaky «Çeper», Lebap welaýatyndaky Türkmenabat tikin fabrikleriniň, Aşgabadnyň panbarhat fabriginiň «Türkmenistanda öndürilýän» diýen belgiler bilen öndürýän ajaýyp önümleri hilliniň ýokarlygyny, ekologiya taýdan arassalygyny, in esasy-da, adam bedenine ýaramlylygyny bilen tapawutlanýar.

Horatly Prezidentimiz: «Daşary ýurt döwletleri, Halkara pul gaznasy, Bütindünýä banky, Aziýanyň ösüş banky, Ýewropa-nyň täzeleniş we ösüş banky, Ýslam ösüş banky ýaly halkara maliýe institutlary bilen hyzmatdaşlyk has-da işjeňleşdirilmelidir. Bilelikde maýa goýum forumlary we işewürler maslahatlary geçirilmelidir» diýip nygtaýar. «Türkmenistanyň bank ulgamyň ösdürmegi 2011 – 2030-njy ýyllar üçin Döwlet maksatnamasyna» hem-de ýurdumyzyň ýakyn we uzak ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň maksatnamalaryna, beýleki hukuk namalaryna laýyklykda, milli ykdysadyýetimizi köpugurly ösdürmek, importyň oruny tutýan, eksport ugurly ýerli önümlükleri goldamak, bank ulgamyň innowasion häsiýetli ösüşi üçin

etmek, ykdysady taýdan ähmiýetli pudaklary maliýeleşdirmek maksady bilen, halkara maliýe guramalary, sebitiň ösüş banklary bilen özara bähbitli hyzmatdaşlyk barha giňeldilýär.

Türkmenistanyň ösüşiňiň häzirki zaman tapgyry ykdysadyýetiň pudaklaryny we durmuş ulgamlaryny sanlylaşdyrmak boýunça giň gerimli döwlet maksatnamalarynyň durmuşa geçirilmegi bilen berk baglanyşyklydyr. Innowasion ykdysadyýet we ösen senagat ulgamy ýokary bilimli hünärmenleri taýýarlamakda düýbünden täzeleşmeleşmeleri talap edýär. Ýokary hem-de orta hünär okuw mekdeplerinde ylým-bilimiň we önümlü-

giň berk arabaglanlygynyň üpjün edilmegi ýaşlaryň öz saýlap alan ugurunda ökde hünärmenler bolup ýetishmeklerine, sanly ykdysadyýet üçin zerur tehnologiýalary, innowasion çözgütleri doly derejede işläp taýýarlamaklaryna mümkinçilik berýär.

Eziz Diýarymyzyň nebitgaz pudagyň döwrebap ösdürmek, onuň maddy-enjamaýyn binýadyny pugtalandyrmak hem-de uglewodorod gorlaryny netijeli öleşdirmek boýunça amala asyrylýan giň gerimli işleriň çäginde Hazar deňiziniň türkmen bölegindäki ygtyýarlandyrylan deňiz toplumlarynda halkara hyzmatdaşlyga aýratyn orun degişlidir. Milli ykdysadyýetiniň binýatlyk pudagynda giň gerimli halkara taslamalary durmuşa geçirmek Türkmenistanyň energetika strategiýasynyň baş ugry bolup durýar.

Mahym ÇETIÝEWA,

Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutynyň mugallymy.

HALK MASLAHATY WE ÝAŞLAR SYÝASATY

Halk Maslahaty – halkyň geňeş etmek, maslahatlaşmak däbiniň döwrebap beýany. Atababalarymyň II-ýurt bähbitli meseleleri geňeşip, bir supranyny başyna jemleňip çözüpdirler. «Geňeşiň biçilen don gysga bolmaz» diýen parasatly pähim hem halkymyzyň maslahatlaşmak, azgynlyk barada garayşlygynyň çuň many-mazmunynyň şöhlendirdi.

Bu asyly ýörelgeden ugur alnyp, mukaddes Garaşsyzlygymyzyň şanly 35 ýyllyk baýramynyň öňüsarynda Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy, türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň başlyklyk etmeginde geçirilen Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň nobatdaky mejlisinde döwlet we jemgyýetçilik durmuşynyň möhüm meseleleri ara alnyp maslahatlaşyldy. Umumymilli forumda ýurdumyzyň mundaň beýlekäki ösüşiňiň esasy ugurlary, halkyň ýaşaýş-durmuş şertlerini gowulandyrmak bilen bagly wezipeler kesgitlendi hem-de geljek ýyllara niýetlenen möhüm resminamalar kabul edildi. Maslahatda «Türkmenistany senagat taýdan ösdürmegiň 2030 – 2045-nji ýyllar üçin Milli strategiýasynyň» tassyklanmagy uzak möhletli senagat ösüşiňiň maksatlaryny kesgitläýär.

Mejlisde ýaş nesliniň geljegi bilen bagly meseleler hem möhüm orun eýeledi. «Türkmenistanda ýaşlar barada döwlet syýasatynyň 2031-njy ýyly çenli Döwlet maksatnamasynyň» kabul edilmegi ýaşlaryň ylým-bilime, ösen tehnologiýalara gyzylanmagynyň höweslendirmek, olaryň jemgyýetiň durmuş-ykdysady, syýasy we medeni durmuşyna gatnaşmagy üçin şertleri ösdürmek ýaly maksatlary özünde jemleýär. Döwlet maksatnamasynyň kabul edilmegi ýurdumyzyň ýaş raýatlarynyň syýasy hukuklaryny we azatlyklaryny, döwletin we jemgyýetiň syýasy, ykdysady, medeni durmuşyna

dirip, şanly geljeginiň eýeleri boljak ýaşlarymyzyň beden we ruhy taýdan sagdyn, pak ahlakly, hünärlil bolup ýetishmekleri üçin ähli şertler döredildi.

Horatly Prezidentimiz tarapyndan tassyklanan «Türkmenistanyň zähmet bazaryny 2030-njy ýyly çenli ösdürmegiň Konsepsiyasy» esasynda ilatlyň iş bilen üpjünçiligini kämilleşdirmäge hem ulý üns berilýär. Täze kärhanalary gurmagyň we bar bolanlaryň durkuny täzelemegiň hasabyna ýurdumyz boýunça şu ýylyň ahryyna çenli täze döredilen iş orunlarynyň sany 5 müň 300-e golaý bolar. Bu barada horatly Prezidentimiz: «Biz «Türkmenistanyň zähmet bazaryny 2030-njy ýyly

çenli ösdürmegiň Konsepsiyasy» esasynda ilatlymyzyň iş üpjünçiligini has-da kämilleşdirmek boýunça alyp barýan işlerimizi dowam ederis» diýip bellemegi ýurdumyza raýatlarymyzyň durmuş taýdan goraglylygyny berkitmek we ýaşaýş-durmuş şertlerini has-da gowulandyrmak ugurunda ediliş ägirt ulý işleriň aýdyň subutanamasydyr.

Halk Maslahatynyň mejlisinde «Halkara hukugy we Türkmenistanyň Bitaraplygy» milli Konsepsiyasynyň hem tassyklanmagy daşary syýasatyň halkara hukuk esaslaryny mundaň beýlekä-de berkitmäge we hemişelik Bitaraplygymyza mümkinçiliklerini ösdürmäge gönükdirilendir. Parahatçylyk, ynanyşmak we özara düşünişmek ýaly gymmatlyklar bu ugurdaky işleriň möhüm mazmunyny düzýär.

Şeýle hem «Türkmenistanda adam hukuklary boýunça 2026 – 2030-njy ýyllar üçin Hereketleriň milli Meýilnamasynyň» tassyklanmagy mejlisde kabul edilme möhüm resminamalaryň hatarynda boldy. Mejlisde horatly ýaşlulary we eneleri sylalamak, zähmetde tapawutlanan raýatlary Garaşsyzlyk baýramy mynasybetli döwlet sylaglary bilen sylalamak bilen bagly resminamalara hem gol çekildi. Munuň özi jemgyýetiň dürli ugurlarynda zähmet çekýän adamlaryň hyzmatlaryny döwlet derejesinde ykhar etmegiň beýanydyr.

Ata Watanymyzyň ösüşleriň täze belentliklerine alyp barýan Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, II-ýurt bähbitli döwletli tutumlary hemişe rowaçlyklara beslensin.

Muhabbet DÖWLETOWA,
Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň mugallymy.

«TÜRKMENIŇ BUÝSANJY» – MILLI RUHUŇ ŞAHYRANA BEÝANY

Başlangyjy 1-nji sahypada.

Bedewiň ýeliň badyna galgaýan ýalyny göz öňüne getireninde, onuň bilen bilelikde taryhyň sahypalary hem açylýan ýaly bolýar. Bu ýerde gadymy ýollaryň keşbi, giň sähralaryň demi, atababalaryň arzuw-maksatlary birleşýär. Şonuň üçin sygyrda bedewiň «kämilik kemaly» hökmünde suratlandyrylmagy onuň diňe daşky gözelligini däl, eýsem, milli ruhdaky ornuny hem açyp görkezýär.

Sygyrdaky şahyрана pikir kem-kemden halkyň ruhy-medeni dünýäsiniň beýleki gymmatlyklaryna geçýär. Ene-mamalarymyzyň yhlasy bilen dokalan türkmen halysy sol gymmatlyklaryň biridir. Haly – diňe nagyzlaryň sazlaşygy däl. Onuň her bir görüniň, her bir reňkiniň, her bir çitminiň aýsyzsyzda geçmiş sesi bar. Haly dokalanda diňe ýüplüklär däl, eýsem, döwürler biri-birine çatýýar. Yagny bir çitimde enäniň yhlasy, beýlekisinde gyzyny arzuwy, ýene birinde bolsa ata Watanyň keşbi ýaşaýar. Şonuň üçin «Nepis haly – eýýamlaryň mirasy» diýen pikir türkmen halysynyň asyrlardan-asyrlara geçip gelýän medeni ýadgärlikdigiňi şahyрана görnüşde aňladýar.

Gosguda alabaýyň dostlugyň keşbi hökmünde görkezilmege oňa aýratyn mähir çäýýär. Uzak taryhyň dowamynda wepalylygyny, hüsgäriligiň, goragçylygynyň alamatlarynyň biri bolup gelen alabaý türkmenliň wepaly hemrasy hökmünde tanlanýar.

Şeýlelikde, bedew, haly we alabaý üç äýry kesep bolup görünse-de, gosgynyň many giňişliginde olar bir bitewi düşüňä – milli mirasa birleşýär. Olaryň hersinde türkmen halkynyň häsiýetiniň aýratyn bir tarapy görünýär: bedewde erkinlik we

maksada okgunlylyk, halyda nepislik we döredijilik, alabaýda bolsa wepalylyk hem hüsgärlik.

Gosguda ene keşbi hem aýratyn ýyllylyk bilen duýulýar. Eneleriň yhlasy «güller açan köňül sähra-sy» bilen deňeşdirilýär. Bu meňzetme eseriň inä näzik duýgularynyň birini döredýär. Çünki ene yhlasy nesilleri terbiýelýän, milli döp-dessurlary, hüwdü-

leri, el hünärlerini we ynsanperwer gymmatlyklary bir nesilden beýlekisine geçirýän ruhy çeşmedir. Ene ýüregindäki mähir sol çeşmäniň gözbaşydyr. Şeýle eserleri okanyňda, «miras näme?» diýen sowal biygtýýar döreýär.

«Türkmeniň buýsanjy» gosgusynyň döredýän şahyрана giňişliginde bu sowala jogap aýdyň görünýär: miras – dowamatdyr. Ol geçmişden gelip, şu günün ýüreginden geçip, geljege tarap alyan ruhy derýadyr.

Gosgynyň ahryyndaky «dowamat» düşünjesi

hem hut şu pikiri jemleýär. Bu ýerde dowamat diňe wagtyň dowam etmegi däl. Ol ruhuň, medeniýetiň, milli ýadyň nesilden-nesle geçmegidir. Şonuň üçin bu gosgyny diňe milli gymmatlyklaryň hasypany hökmünde däl, gemiş, şu gün we geljek wakalaryň şahyрана oýlanna hökmünde hem kabul etmek mümkin. Eserde taryh – binýat, bedew – ganat, haly – ýatlama, alabaý – wepalylyk, ene yhlasy – ruhy çeşme, geljek bolsa şol gymmatlyklaryň dowam edýän ýoludyr.

Türkmeniň buýsanjy onuň diňe eye bolan baýlygyny däl, şol baýlygynyň manyсынny duýup, ony geljek nesillere ýetirip bilmeğindedir.

Çünki taryh ýatlanýlanda ýaşaýar.

Miras aýalanda ýaşaýar.

Sungat döredilende ýaşaýar.

Milli ruh bolsa nesilleriň kalbynda dowam etdirilende, baklygyza öwürilýär.

Şeýlelikde, «Türkmeniň buýsanjy» gosgusynyň şahyрана dünýäsi türkmeniň milli gymmatlyklaryny bir ruhy bitewüligе jemleýär. Bedewiň badyna, halynyň nagyzlarynda, alabaýyň wepalylygynynda, eneleriň yhlasynda asyrlaryň sesi eşidilýär. Şol ses geçmişden gelip, şu gün bilen ýaşaýar we geljege ýüzlenýär.

Ol ses – türkmeniň buýsanjy.

Ol buýsanjyň özeni – milli miras.

Ol mirasynyň ýoly – dowamat.

Gülbahar SALAKOWA,

Türkmenistanyň Inžener-tehniki we ulag kommunikasiýalary institutynyň ulý mugallymy.

EDEBIYAT

«MrBeast» ilkinji romanyň çykardy

Dünýäniň in meşhur blogeri Jimmi «MrBeast» Donaldson tanyml amerikan ýazjysy Jeyms Patterson bilen bilelikde «In howply oýunlar» (The Most Dangerous Games) atly ilkinji triller romanyny çap etdi we şol bir wagtyň özünde 1 million dollar baýrak gaznasy bolan hakyky bäsleşigi yglan etdi.

Eser 100 sany gatnasjynyň 1 milliard amerikan dollary möçberindäki baş baýrak hem-de adamzadyň geljegi üçin ölüim howply synaglardan geçiş barada gürrüň berýär. Akuladan doly suwda ýüzmek-

den we beýik daglardan aşmaktan ybarat bolan bu bäsleşikde awtoryň özi hem alternatiw gahryman hökmünde çykyş edýär. «Ine-de, möý geldi» we «Meniň adym Aleks Kross» ýaly meşhur romanlaryň awtory bolan Patterson bilen bilelikde ýazylan bu kitabyň çykmagy blogger üçin edebiýatdaky ilkinji ädim boldy.

Jimmi Donaldson hakyky durmuşda geňjeljek täze bäsleşigiň şertlerini düşündirip, ýarşadaky kynçylyklary çözmek we ýeniş gazanmak üçin zerur bolan ähli gizin maglumatlaryň hut şu romanyň sahypalarynda ýerleşdirilendigiňi mälim etdi.

Gadymy hindi kitaby sowgat edildi

Hindistanyň Premýer-ministri Narendra Modi Nyu-Deli şäherinde geçirilen BRICS sammitiniň çäklerinde Russiýa Federasiýasynyň Prezidenti Wladimir Putine gadymy hindi paýhaslarynyň özi içine alyan «Tirikurak» atly tezkiresiniň res dilindäki neşisini sowgat berdi. Müňýyllyklaryň dowamynda öz ähmiýetini ýitirmän gelýän bu eser akyldar şahyr Tiruwalluwar tarapyndan, takmynan, mundaň iki müň ýyl ozal

döredilip, adam ahlagyny, ýaşaýş ýörelgelerini, rehimdarygyny hem-de döwlet dolandyryşynyň özi içine alyan gadymy eserdir. Eser 133 bapdan we 1330 sany ikilemeden (kural) ybarat bolup, tamil edebiýatynyň in beýik eserleriniň biri we dünýä ähmiýetli ahlak ýadgärliگی hökmünde ykhar edlendir.

Premýer-ministr Narendra Modi bu kitabyň sol diline terjime edilmeginiň we sowgat berilmeginiň halklaryň arasyndaky yn-sanperwer gatnaşyklary pugtalandyrmaga, şeýle hem iki ýurduň arasyndaky özara düşünişmegi ösdürmäge hyzmat etjekdigi belledi. Volbaşçylar tarapyndan bellenilşi ýaly, bu tezkirede beýan ediliýän adamat gatnaşyklarynyň we duýgudasygyny esaslary häzirki döwürde hem öz ähmiýetini ýitirmeýär.

GALILEÝIŇ TELESKOPUNY SURATLANDYRYAN GOLÝAZMA

Ispaniýanyň paýtagty Madriddäki Milli kitaphanada 1666-njy ýyly degişli gyzlyk golýazma tapyldy. Bu resminama meşhur alym Galileýiň teleskoplary bilen bagly köp syrlary açmaga kömek edip biler. Tapyndy baradaky habary Irlandiýanyň Limerick uniwersitetiniň alymy Hose Mariýa Moreno Madrid mälim etdi. Gürrüňi ediliş golýazma ispan monahy Ignasio Munos tarapyndan ýazylan 944 sahypalyk kitapydyr. Ona dört linaly teleskop barada giňişleýin ýazylyp, «Galiley tarapyndan ýasalan» diýen ýazgy hem bar.

Eger golýazmada gürrüňi ediliş teleskopuň, hakykatdan hem, Galileýe degişlidigi subut edilse, teleskoplaryň taryhy, takmynan, 13-15 ýyl öňe süýşüp biler. Bu şeýle enjamlaryň ilkinji gezek 1630-njy ýyllarda ulanylyp başlanandygyny aňladyp biler.

Teleskopuň özüne yetik gyzlyk taryhy bar. Täze Ispaniýanyň wise-koroly Antonio Sebastianyň de Toledo Molina-i-Salasars teleskopu monah Ignasio Munosa sowgat beripdir we onuň ylmy başarmygyny barlamak üçin guraly doly öwrenmegi tabşyrypdyr. Monah hem tabşyrygy ýerine ýetirip, teleskopuň gurluşyny, cyzylaryny we suratyny golýazmada giňişleýin beýan edipdir.

Häzirki wagtda XVII asyrdan galan sekiz sany gadymy teleskop bar, ýöne olaryň kim tarapyndan ýasalandygyny entegem doly bilinemýär. Hatda Galileý hem öz teleskoplarynyň hiç hili tehniki beýanyňny galdyrmadyr. Taryhy maglumatlara görä, Galileý Ispaniýanyň korolyňa üç sany teleskop sowgat beripdir. Alymlar bu golýazmada beýan ediliş enjanyň sowgat berlen şol teleskoplaryň biridigini çäkläýär.

«ASYRA BARABAR GÜN» EKRANLAŞDYRYLYR
«Şaş-Muwi» kompaniýasy tarapyndan gyrzyz ýazyjysy Çingiz Aýtmatowyň «Asya barabar gün» romanynyň ekranlaşdyrylmagy meýilleşdirilýär. Garasylyan film ýazyjynyň doglan gününüň 100 ýyllıgy mynasybetli 2028-nji ýylda köpçüligе hödürler. Taslamanyň režissory Igor Wolosin bolup, ssenarisini Oleg Malowidko ýazýar. 1980-nji ýylda çap edilen we «Boranyň beketi» ady bilen hem belli bolan bu eser ýazyjynyň ilkinji romanydyr. Romanda sowet demiriň işçi Yedigedini we onuň yegre dosty Kazagapynyň jaýlaryny gilden beýan ediliş. Mälim bolşy ýaly, Çingiz Aýtmatow hut şu çuňňur maz-

KOREÝ EDEBIYATYNYŇ TARYHYNDAN

Koreý edebiýatynyň taryhy müňlerçe ýyllara uzap, ol ilki halk döredijiliginden, miflerden we şaman rowaýatlaryndan gözbaş alypdyr, wagtyň geçmegi bilen bolsa Hytaý ýazuwy – «hanmun» we milli ýazuw arkaly kämilleşip, XX asyryň başlarynda Ýewropa edebiýatynyň täsiri astynda häzirki zaman görnüşine eye bolupdyr.

XV asyrdä dünýäde ilkinji gezek metaldan edilen ýygym harplaryň oýlanylyp taýpymagy we şol döwürlerde özboluşly koreý milli ýazuwyň döredilmegi ýurduň edebiýatynyň dilden ýazuw görnüşine geçmeginde hem-de ösmeginde düýpli öwürüliş bolupdyr. Miladynyň birinji müňýyllıgynynda başlap ýurtda «hanmun» ýazuwy we halk aýdymlaryndan döran «han-ga» sygyryeti giňden ýaýrap, Çwe (Chi Bon we Li Gyu Bo ýaly meşhur şahyrlar ýüze çykypdyr. XV-XVII asyrlarda bolsa üç benti «sijo» hem-de «kasa» žanrlary gülläp ösüpdir.

Kyssa edebiýatynyň ösüşinde XII-XV asyrlardaky «phesol» kiçi galypdaky kyskylar, Ho Gyunuň «Hon Gil Don hakda hekaýat», Kim Man Çhunun «Ýaşmardan edilen pawilıyn» romany hem-de halk köpçüliginiň süýşüne mynasyp bolan «Çhunyan hakda rowaýat» ýaly Orta asyry eserleri ulý orun eýeleýär.

XIX asyryň ahrylarynda we XX asyryň başlarynda ýurtda ýaýbullanan medeni aň-bilim hereketi (Kemongı undon) döwüründe Ýewropa edebiýatynyň eserleri koreý diline terjime edilip başlanypdyr. Žyul Wern, Şekspir, Tolstoy we Dostoyewskiý ýaly ýazyjylaryň ideýalary täze koreý edebiýatynyň – «sin sosol» (täze kyssa) žanrynyň döremegine itergi beripdir. Şu döwürde Li Hedžo, Li Injik we Li Gwansun ýaly ýazyjylar «Ganly gözýaş» hem-de «Ynsapsyzlyk» ýaly meşhur romanlary ýazyp, koreý edebiýatynyň orta asyry görnüşinden häzirki zaman ýewropalaşan görnüşine geçmegini doly üpjün edipdirler.

Leýli GELDİBAÝEWA,
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oňa hojalyk uniwersitetiniň talıby.

Gülsaryň, «Ak gämi», «Ilkinji mugallym» we «Jemile» ýaly powestleri hem üstünlikli ekranlaşdyrylypdy. Dünýä edebiýatyna «Elwan gaçlylygy serwim», «Ene toprak», «Yüzbe-yüz», «Düýgöz» ýaly powestleri, şeýle hem «Çagpy ýassagy», «Kas-sandirany tagmasy» ýaly çuňňur pelsepewi romanlary peşges beren ýazyjy türkmen okyjylarynyň hem hemişe süýp hem-de üç edip olaýan daşary ýurt ýazyjylarynyň biri hökmünde ulý orun eýeleýär.

BAÝDAKLARY MEŇZEŞ ÝURTLAR

Baýdak ýurduň milli aýratynlyklaryny görkezýän döwlet nyşanlarynyň biridir. Haýsydyr bir döwletiň baýdagyny görnünde, şol ýurt baradaky aýratynlyklar we millilikler göz önünde janlanýar. Esasan hem, halkara sport ýaryşlarynda döwlet baýdaktarynyň görkezilişi has ýörgünlidir. Baýdaktaryň köpüsi biri-birinden tapawutlanýan hem bolsa, käbiri meňzeşligi taýdan saýgarmakda kynçylyk döredýär. Gazetimiziň şu sanynda dünýä döwletlerindäki meňzeş baýdaktar baradaky maglumatlary sizni dykgatnyňyza ýetirmegi makul bildik.

Çad – Rumyniýa. Dünýä döwletleriniň baýdaktarynyň hiç biri-de bu ikisi ýaly biri-birine meňzeşmeýär. Bu baýdaktaryň bezege we ululygy birmeňzeş bolup, diňe ýakynndan synlamak arkaly gök, sary we guzyl dik zolaklaryň arasyndaky kölegeli tapawudy saýgaryp bolýar. Rumyniýanyň baýdagy dik gök, sary we guzyl zolaklara esastanlyp 1861-nji ýylda döredilýär. Asyl bezeğinde ýaşyl dik zolagy bolan Çadnyň baýdagy gök zolak bilen çalşyrylyp, 1959-njy ýylda parlap başlaýar.

Indoneziýa – Monako. Güňorta-gündogar Aziýa döwleti bilen Güňorta Ýewropa döwletiniň baýdaktary keseleşin guzyl we ak zolakdan ybarat bolup, Indoneziýanyň baýdagy uzynlygy bilen tapawutlanýar. Polşanyň baýdagy hem bu döwletleriň baýdagyna meňzeş bolup, ak we guzyl zolaklaryň ýeriniň çalşyrylmany bilen tapawutlanýar.

Irlandiýa – Kot-d'Iwuar. Bu iki döwletiň baýdagy parlap duran wagty saýgarmakda kynçylyk döretse-de, adaty ýagdaýda ýaşyl, ak we narýnç zolaklaryň ýerleşiji bilen tapawutlanýar. Irlandiýanyň baýdagynda zolaklaryň tertibi ýaşyl, ak we narýnç görnüşde bolup, Kot-d'Iwuarýň baýdagyna bu reňkli zolaklar tersine ýerleşýär.

Täze Zelandiýa – Awstraliýa. Iňlis dilli döwletler bolan Täze Zelandiýanyň we Awstraliýanyň baýdaktary köp babatda meňzeş bolsa-da, ýyldyzlarynyň ýerleşiji hem-de sany bilen tapawutlanýar. Awstraliýanyň

baýdagynda baş sany ýedi burçly ak ýyldyz, Täze Zelandiýanyň baýdagynda dört sany baş burçly guzyl-ak ýyldyz bar. Şeýle hem Awstraliýanyň baýdagynda umumy arkalaşygy aňladýan has uly altynjy ýyldyz hem bar.

Lüksemburg – Niderlandlar. Güňbatar Ýewropa döwletleri bolan «goňsularyň» baýdaktary biri-birine gaty meňzeş bolup, keseleşin guzyl, ak we gök zolaklar ýerleşýär. Ýöne bu döwletleriň baýdaktarynda zolaklar reňkiniň goşulýgy we açyklygy bilen tapawutlanýar.

Senegal – Mali. Reňklerinde biraz kölege tapawudy bar diýýümeseň, bu iki döwletiň baýdaktary ýaşyl, sary we guzyl dik zolaklary bile paýlaşýarlar. Mundan başga-da, Güňbatar Afrika döwleti bolan Senegalyň baýdagy merkezindäki ýaşyl ýyldyzy bilen Maliniň baýdagyndan tapawutlanýar.

Norwegiýa – Islandiýa. Demirgazyk Ýewropa ýurtlary bolan Norwegiýa we Islandiýanyň baýdaktary bezeg babatynda meňzeş bolup, biriniň ýerligi guzyl, beýlekisiniňki gök, birinde gök haç hem-de beýlekisinde guzyl haç şekillendirilipdir. Daniýanyň baýdagy hem ýerligi guzyl, ak haçly şekili bilen bu ýurtlaryň baýdagyna meňzeşýär.

Meksika – Italiýa. Saýgarmakda köplenç kynçylyk döredýän baýdaktaryň biri bolan Meksika bilen Italiýanyň baýdagy dikleşme ýaşyl, ak we guzyl zolaklardan ybarat bolup, Meksikanyň baýdagy merkezindäki gerbi bilen tapawutlanýar. Mundan başga-da, Meksikanyň baýdagy Italiýanyň baýdagyndan has uzynlygy bilen tapawutlanýar.

Lihtenşteýn – Gaiti. Ýewropanyň kiçijik döwleti bolan Lihtenşteýn bilen Latyn Amerikasy ýurdy Gaitiniň keseleşin gök we guzyl zolakdan düzülen baýdaktary il-kibaşda biri-birine juda meňzeş bolupdyr. 1936-njy ýylda Berlinde geçirilen tomsuky

Olimpiýa oýunlaryna ilkinji gezek gatnaşan Lihtenşteýn baýdagynyň Gaitiniň baýdagy bilen meňzeşdigini görýär. Hatda şol Olimpiadada emin agzalarynda hem-de janköýerlerde bu iki baýdagy tapawutlandyrmakda kynçylyklar ýüze çykýar. Netijede Lihtenşteýn Gaitiden tapawutlanmak üçin 1937-nji ýylda döwlet baýdagynda täjiriň şekilini ýerleşdirýär. Gaiti hem soňlary bilen baýdagynyň merkezinde garaşsyzlygy alamatlandyran palmaly gerbiniň şekilini girizýär.

Wenesuela – Ekwador – Kolumbiýa. Keseleşin sary, gök we guzyl zolaklary bolan bu ýurtlaryň baýdaktary üç reňkiň bölünşi bilen tapawutlanýar. Kolumbiýa bilen Ekwadorýň baýdagyndaky sary zolak has inli bolup, Wenesuelanyň baýdagyndaky zolaklar deň bölünipdir. Mundan başga-da, Wenesuelanyň baýdagynyň merkezinde ýaşyl şekilinde ýyldyzlar hem-de ýokarky burçunda gerb bar. Ekwadorýň baýdagynyň merkezinde hem ýurduň gerbi şekillendirilipdir.

Sloweniýa – Russiýa – Slowakiýa. Keseleşin ak, gök we guzyl zolaklary bolan bu ýurtlaryň baýdaktary reňk babatda meňzeş bolup, Russiýanyň baýdagy has uzynlygy bilen tapawutlanýar. Mundan başga-da, Slowakiýanyň we Sloweniýanyň baýdaktarynda milli gerbleri ýerleşdirilipdir. Bu döwletleriň baýdaktaryndaky zolaklaryň tersine – guzyl, gök we ak görnüşinde ýerleşdirilen Horwatiýanyň we Serbiýanyň baýdaktary hem bar.

Bangladeş – Ýaponiýa. Iki Aziýa döwletiniň hem baýdagynyň merkezinde uly guzyl nokat bolup, Bangladeşiň baýdagyndaky bu alamat ýurt garaşsyzlygyny, Ýaponiýanyň baýdagyndaky bolsa, «Gün ülkesi» diýen manyny aňladýar. Bu ýurtlaryň baýdaktary reňki bilen tapawutlanyp, Bangladeşiň baýdagy ýaşyl, Ýaponiýanyň baýdagy bolsa akdyr.

ABŞ-nyň TEBIGY SUW ÇÜWDÜRIMI

ABŞ-nyň Newada ştatynyň Gara daşly çölünde ýerleşýän Flaý geýzeri dünýädäki iň owadan tebigy täsinlikleriň biridir. Wulkanyň atlymagy netijesinde emele gelen bu gözelligiden wagtal-wagtal guzgyň suwly çeşme ýokary atylýar. Maglumatlara görä, 1916-njy ýylda ýerli ýaşajyýlar suw gözläp, guýy gazýarlar. Netijede, ol ýerden içimlik suw däl-de, guzgyň suw çykydyr.

1964-nji ýylda emele gelen älemgoşar reňkli Flaý geýzeri alymlary haýran galdyran geologik täsinlikleriň biridir. Flaý geýzerinden pürküp çykýan suwuň guzgyňlygy 100 derejä ýetýär. Suwuň düzüminde kalsiý karbonat saklanýandyggy sebäpli, bu ýerde 3-4 metr belentlikde daşy ýymlanmak, bütür-sütür depeler emele gelipdir. Daşlaryň ýüzünde guzgyňa çydamly suwotular ösýär. Bu suwotular geýzeriň ýaşyl we guzyl reňkde öwürmegine sebäp bolýar. Gaýanyň ululygy we reňki ýylysaýyn üýtgeýär. Ýaşylymytl-guzgylt we sarymtly-goňur mineral depeler edil teňne oklanýan gaba (kopilka) meňzeýär.

Häzirki wagtda Flaý geýzerinde 3 sany çüwdürime meňzeş suw pürküji depejik bar. 50-60 santimetr giňlikde, 1,8-2 metr beýliklikdäki suw pürküji depeleriň ilkinjisi 1916-njy ýylda, ikinjisi 1964-nji ýylda, üçünjisi bolsa 2006-njy ýylda emele gelýär. Bary-ýogy 60 ýylyň dowamynda emele gelen bu tebigy gözelligi iň gelim-gidimli ýerleriň biridir. Flaý geýzerine «Friends of Black Rock-High Rock» guramasyna güz tutup, döňünden ýazylyp barmak şerti bilen 2-2,5 sagat gezeleşip edip bolýar. Ýokarky çykýan suwuň gapdalynda 30 gektara golaý ululykda 30-40 töwregi köljagaz hem bar.

Dostlugyň saglyga peýdasy

Dostluk durmuşy bolan höwes artdyrmak bilen çäklenmän, eýsem, saglygy hem gowulandyryr. Bilermenler adamyň çyn dostunyň bolmagynyň peýdaladygyny tassyklaýlar. «Journal of Mental Health» žurnalında awgust aýynda 22 ýurtdan 200 müňden gowrak uly ýaşly adamyň gatnaşmagynda geçirilen sorag-namalaryň netijesi çap edildi. Geçirilen barlagda dostlar bilen wagt geçirmegiň beýniniň işjeňligini güýçlendirýändigini, psihologik we fiziki taýdan saglyga oňalygi täsir edýändigini ýüze çykaryldy. Barlagda 80 ýaşdan ulular gatnaşdyrylyp, durmuşy we adamlar bilen özara gatnaşyklary baradaky sorag-jogap kagyzyň doldurmaklary haýyş edildi. Barlagyň netijesinde dostlary bilen işjeň gatnaşykda bolan ýaşullaryň beýlekilere garanynda, psihologik taýdan durnukly ýagdaýdadygy anyklandy. Bilermenler ömrüniň dowamynda gowy dostlary bolan we ýakynlary bilen oňyn gatnaşyklary alyp baran ýaşullaryň aň-düşünjeleriniň sagdyndygyny, ýatkeşliginiň gowudygyny belleýärler. Şeýle hem dostlaryň bilen ýakynan gatnaşmagyň beden saglygyna oňyn täsir edip, garrylyk alamatlaryny haýallandyrdygyny tassyklaýlar.

DOSTLUGYŇ SAGLYGA PEÝDASY:

- ✓ Ýalňyzylyk duýgusyny azaltmaga ýa-da ýalňyzylygyň önümi almaga ýardam edýär.
- ✓ Durmuşdaky şowsuzlyklaryň saglyga ýetirjek ýaramaz täsiriniň önümi alýar. Dostlukly gatnaşyklary, esasan hem, kynçylyklary ýeňip geçmegi ýeňilleşdirýär.
- ✓ Başdan geçirilen wakany dostuňa gürrüň bermek we onuň pikirini bilmek özüňe bolan ynamy artdyryr. Şeýle hem kesgiltli karara gelmegi aňsatlaşdyrýar.
- ✓ Uzak ýyllaryň dowamyndaky dostlukly gatnaşyklary garrylyk alamatlaryny gijikdirip, newrologik näsazlyklaryň önümi alýar.

Demirgazyk ýarym şarda ösýän fialkanyň 500-e golaý görnüşü bar. Bu güllüň boýy bary-ýogy 15 santimetre ýetýär.

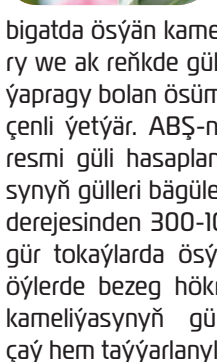
ÇAGALAR DÜNYÄSI

GÜÝZDE AÇYLÝAN GÜLLER

Her paslyň özüne mahsus tebigy aýratynlygy we gözelligi bar. Güýz paslynyň dowam edýän günlerinde tebigatda gezelenç edip ýören wagtymyz açylyp oturan owadan güllere hem gabat gelýäris. Ösümlikleriň ýapraklarynyň saralyp ugran wagty käbir ösümlikler edil ýaz paslyndaky ýaly gül açmak bilen bolýar. Täsiri ýeri hem güýz gülleri beýleki pasylarda açylýan güllerden has owadan bolýar. Gazetimiziň şu sanynda sizi güýzde açylýan güller bilen tanyşdyrmagy makul bildik.

Ehinaseýa. Çogdam güllüler maşgalasyna degişli bolan bu ösümlik güýz paslynyň başynda ak, gülgün, sary we guzyl reňkde gül açýar. Günebakara meňzeş bu gül Demirgazyk Amerikanyň yerli ösümliki hasaplanýar. Seýilgahlerde owadanlyk we sowgatlyk maksady bilen ösdürilip ýetirilýän ehinaseýanyň boýy 1-2 metre çenli ýetýär. Sebede ýygналанда has owadan görünýän bu güllüň tohumly düwünçegi (gültäç) tikenli bolýar. Şol sebäpli ehinaseýa latynçadan terjime edilende, «tikenli» diýen manyny aňladýar. Güýz paslynda tokaýyň bezegine öwürilýän ehinaseýa jülgelede we açyk tokaýlarda ýabany şertlerde hem ösýär.

Astra. Güýz paslynyň meşhur gülleriniň arasynda astra güli hem bar. Gök, gymryz we gülgün reňkde gül açýan bu ösümlik

çylşyrymly güllüler maşgalasyna degişlidir. 200-den gowrak görnüşü bolan astranyň ady grek dilindäki «ýyldyz» (aster) sözünden gelip çykýar. Ata Watany

Ýapon kameliýasy. Ýaponiýada we Hytaýda ösdürilip ýetirilýän gymrymsyz agaçda bitýän bu owadan gül güýzüň ahrynda açylýar. Yabany tebigatda ösýän kameliýa guzyl, gülgün, sary we ak reňkde gül açýar. Fikusa meňzeş ýapragy bolan ösümlikiň boýy 1,5-6 metre çenli ýetýär. ABŞ-nyň Alabama ştatynyň resmi gülü hasaplanýan ýapon kameliýasynyň gülleri bäsleşme meňzeş bolýar. Deňiz derejesinden 300-1000 metr belentlikdäki gül tokaýlarda ösýän köpçülyk ösümlik öýlerde bezeg hökmünde ekiýär. Ýapon kameliýasynyň güllüniň ýapraklaryndan çay hem taýýarlanylýar.

Brizantema. Astralar maşgalasyna degişli bu ösümlik gysça çenli gül açmagyň dowam edýär. Garyň üstünde açylyp oturan ak, gülgün, sary,

ýaşyl güller tebigatda gaýtalanmajak gözelligi döredýär. Grekçede «altyn reňkli gül» diýmegi aňladýan hrizantema birýylyk we köpçülyk ösümlik hasaplanýar. Aziýanyň demirgazyk böleginde ösdürilip ýetirilýän bu ösümlikiň gültäji sary reňkde bolýar. 42 görnüşü bolan hrizantema uzak wagtlap gül açmagy we sowwuga çydamlylygy bilen tapawutlanýar.

Gibiskus. Dermanlyk ösümlikleriň biri bolan gibiskus halk arasynda «ýapon bähli» ady bilen tanalýar. Gymrymsy ösümlik ýabany we medeni şertlerde ösýär. Sary, guzyl, gülgün, gök, mämisi we benewşe gülleri bolan gibiskus «sypa» diýmegi aňladýar. Ata Watany Malaý arhipelagy hasaplanýan bu ösümlik tropik we subtropik sebitlerde ösýär. Ýapragy we baldagy tüýli bolýan gibiskus 5 ýaprakdan düzülýär. Diametri 12 santimetre çenli ýetýän ullaňan güllüň hoşboý ysy adamyň gowdunly açýar.

Fialka. Fialkalar maşgalasyna degişli bu gül güýz paslynda penjireleriň, howlularyň we eýwanlaryň bezeğine öwürülýär. 500-e golaý görnüşü bolan fialka Demirgazyk ýarymşarda ösýär. Ylmy ady «Viola» bolan bu ösümlik üç reňkde – mämisi, ak we sary gül açýar. Kölegäni halaýan bu güllüň boýy bary-ýogy 15 santimetre ýetýär.

Kaktusda bitýän «tikenli armyt»

Yewropa ýurtlarynda ösdürilip ýerleşirilýän fragosika täsin miweleriň biri hasaplanýar. Miweleriň aglaba bölegi agajyň şahasynyda bitýän bolsa, fragosikany iğmek üçin kaktusyň tikenli ýapragyndan goparyp almaly. Ata Watany Merkezi Amerika bolan bu miwe ýerli halkyň arasynda «tikenli armyt» diýlip atlandyrylýar. Daşy tüýjümek tikenli, guzylmytl-gülgün miwä «aždar injiri» hem diýilýär. Irki ýyllarda adalarda ýaşaýan halklaryň iğmiti hasaplanan bu miwä kenarjaka halklary «adanyň banany» hem diýýärlär.

Miwäniň tagamy garpyzyň we kiwiniň bilelikdäki tagamyna meňzeşýär. Miwäniň gabygunda örän inçe we kiçijik tikenler bolýar. Şol sebäpli miwäni kagyza dolap ýa-da ellik geýip ýygnamaly. «Tikenli armydy» gabygyny seresaply arassalap, onsoň iğmeli.

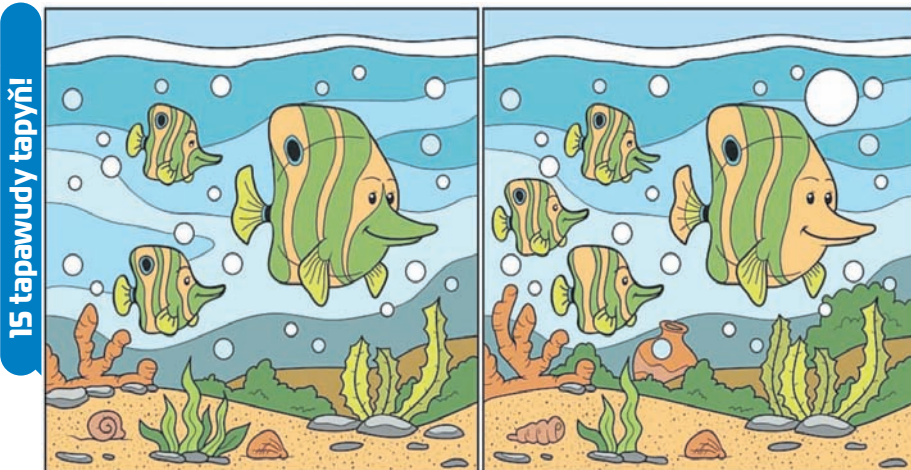
Fragosikany köpçülikleýin bazara çykarýan daňhanlar tikenli miweleri içi suwdan doldurylan neýlon haltajyga salyp, ikibaka çykaýarlar. Şeýlelikde, miweler biri-birine sürtülüp, tikenleri aňsatlyk bilen aýrýlyr.

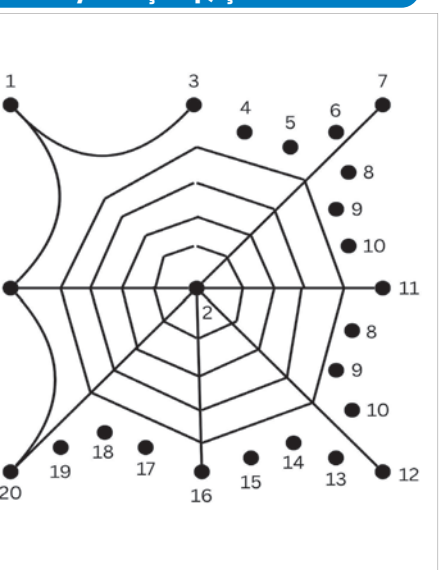
Peýdaly maddalara baý miwäniň düzüminde C vitamini, kaliý, fosfor we magniý saklanýar. Kaktusyň ýapragynyň gyralarynda gül ýaly bitýän «tikenli armyt» terligine iğilmek bilen bir hatarda, süýjüliklere we içgilere goşulýar.

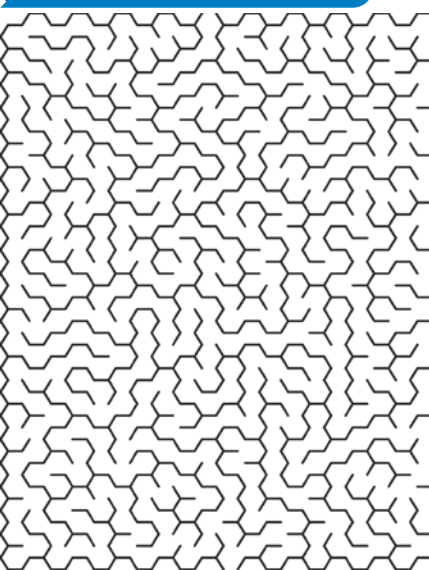
niğa öňdeligi eýeleýär. Yewropa ýurtlarynyň köpüsünde bu miwe «hindi injiri» ady bilen tanalýar. «Tikenli injir» Malta adalarynda, Marokko, Tunis, Liwiýa, Saud Arabystany ýaly yssy ýurtlarda hem giňden ösdürilip ýerleşirilýär.

Sanlary birleşdirip, şekili reňkläň!

Labirint

Gyzlykly pursat

BÜTINDÜNYÄ MUGALLYMLAR GÜNI

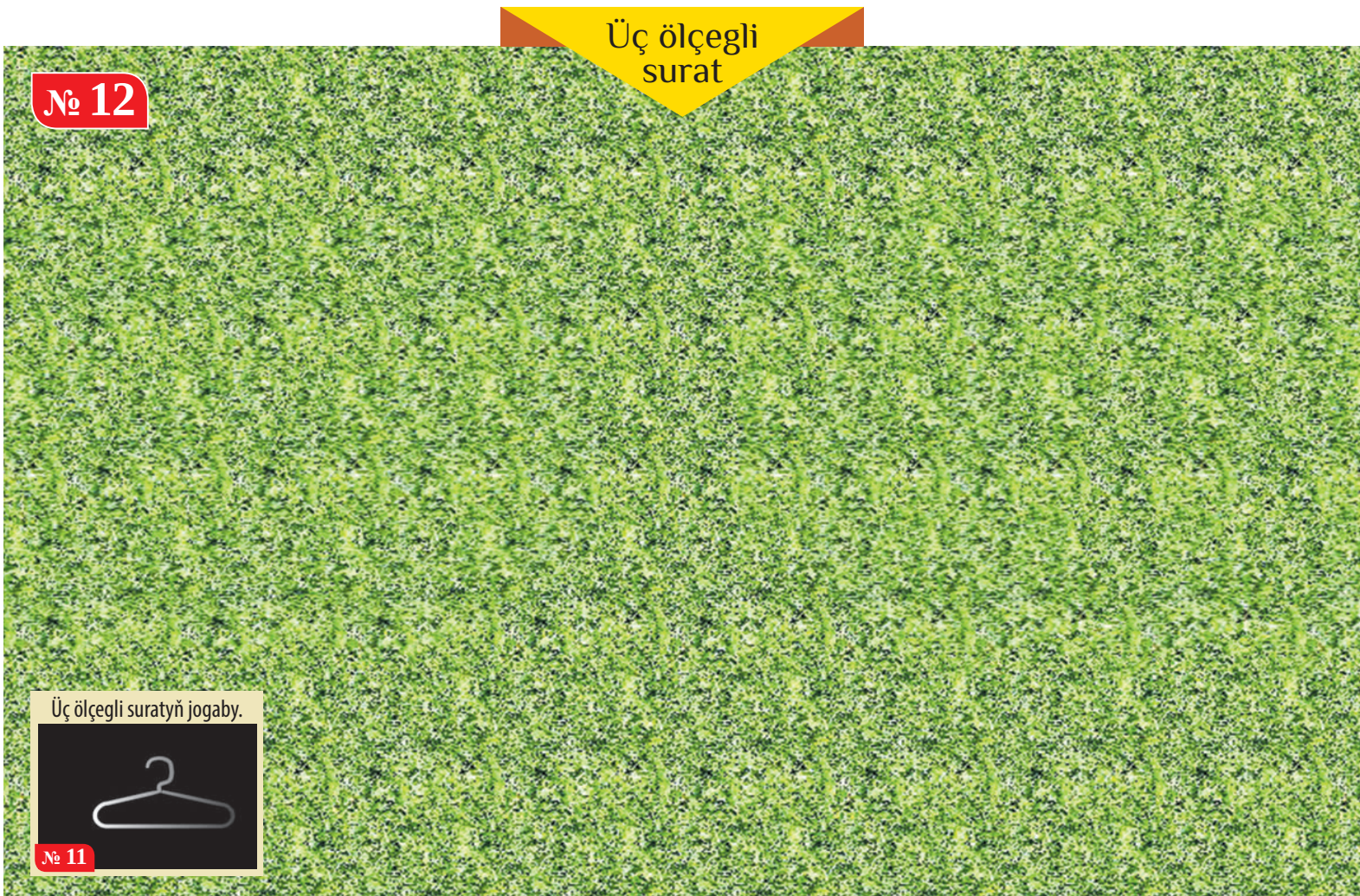
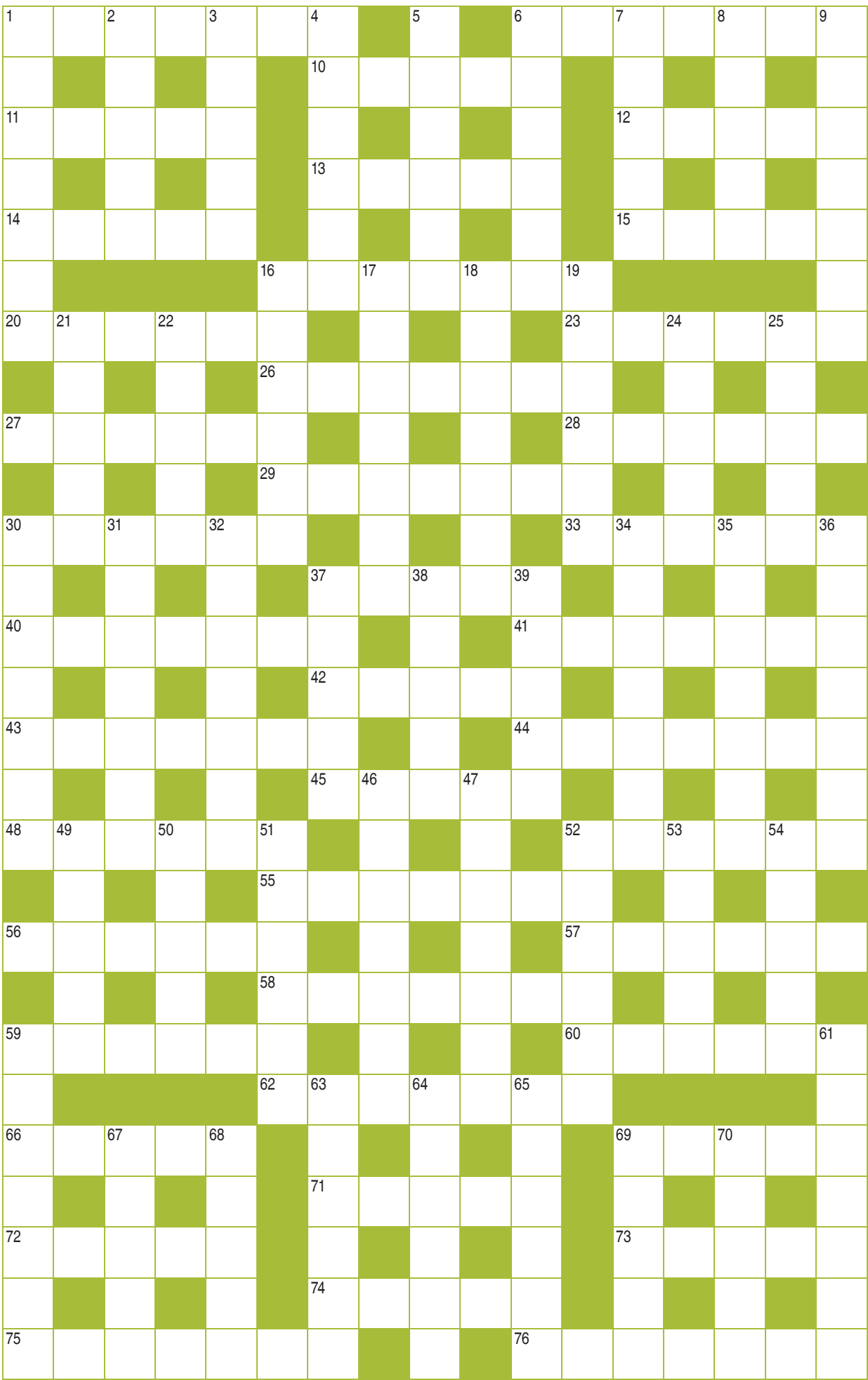
Her ýylyň 5-nji oktyabrynda Bütindünýä mugallymlar günü bellenilip geçilýär. Şu ýyl «Mugallymlaryň ýaýynda durmak: hünäri goramagyň, onuň derejesini ýokarlandyrmagyň we geljigimizi kemala getirmegiň 60 ýyllygy» şugary astynda geçirilýän Bütindünýä mugallymlar günü mynasybetli dürlü çäreler guralýar. 1966-njy ýylda Halkara zähmet guramasyny (ILO) bilen YUNESKO tarapyndan mugallymlaryň statusy baradaky düzgünnama kabul edilýär. Şeýlelik bilen, bu karara taýyklykda 1994-nji ýyldan başlap, Bütindünýä mugallymlar günü resmi taýdan bellenilip gelinýär.

Mugallymlar bilim ulgamynda, mekdeplerde we jemgyýetçilik ýerlerinde möhüm orny eýeleýärlär. Pedagogika hünäriňiň eýeleri çagalara bilim bermek bilen bir hatarda, olary terbiýeleýärlär we durmuşy taýýarlaýarlar. Ýaşlaryň zehinini açmagyna hem-de belli bir hünäriň

eýesi bolmagyna goldaw berýärlär.

Dünýäniň 100-den gowrak ýurtda bellenen Bütindünýä mugallymlar günü mynasybetli guralýan çäreleriň we forumlaryň esasy bölegi YUNESKO-nyň Pariž şäherindäki ştab-kwartirasynda geçirilýär. YUNESKO-nyň, YUNISEF-iň, Halkara zähmet guramasynyň, Halkara bilim federasiýasynyň wekilleriniň gatnaşmagynda mugallymçylyk hünäri bilen bagly çykyşlar edilýär. Dabalaryň dowamynda birek-birege goldaw bermek, okatmagyň häzirkizaman usullaryndan peýdalanmak, mugallymlaryň hünär derejesini ýokarlandyrmak boýunça özara pikir alşylyr.

№ 12 Üç ölçegli surat

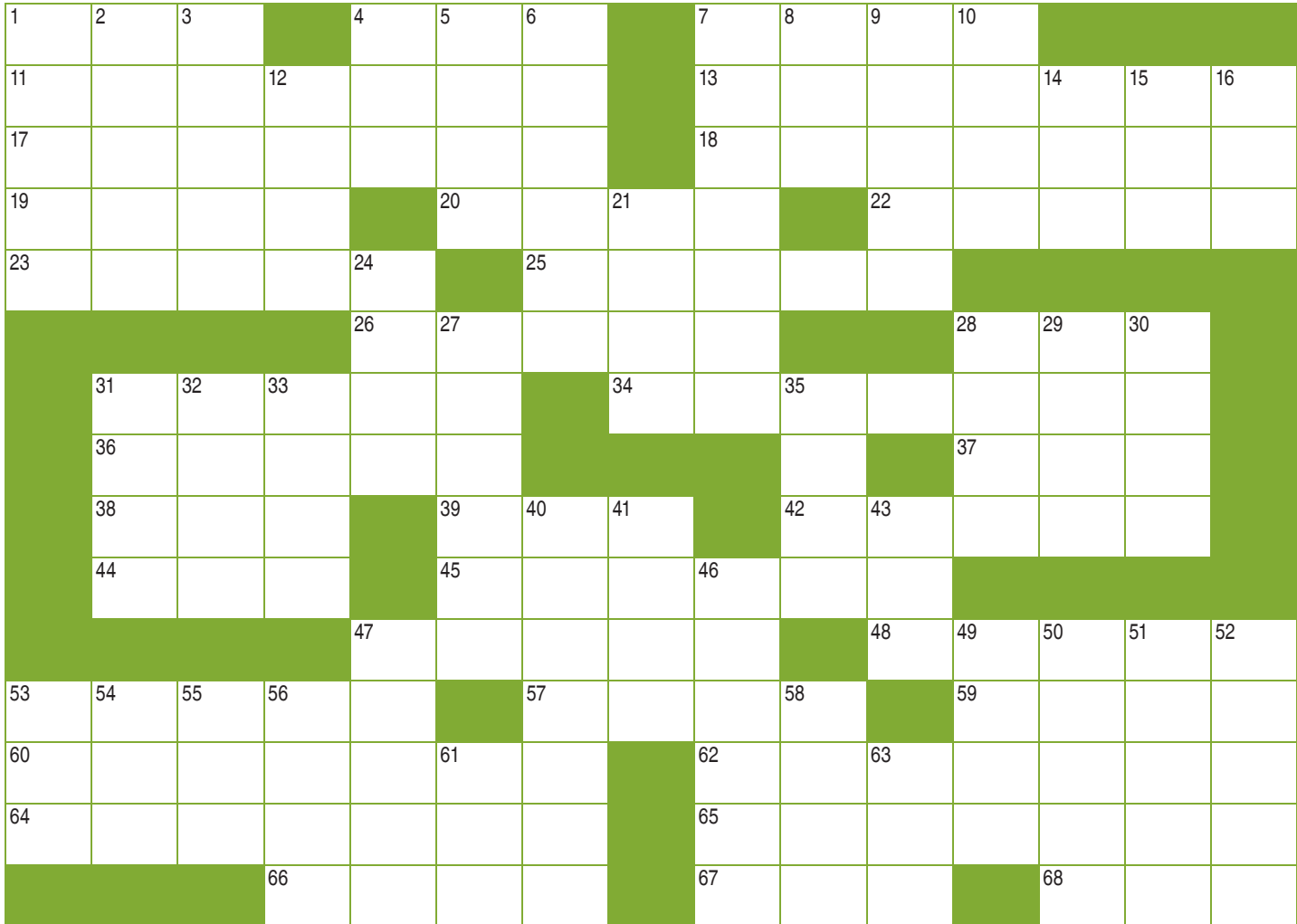
№ 11 Üç ölçegli suratnyň jogaby.

KESELIGINE: 1. Çapylan ýorunja, samana dogralan paçak garylýp, üstüne kepek, un sepilip taýýarlanýan mal iýmiti. 6. Bir ene-atadan bolan, ganybir. 10. Gruzıanyň uly derjalarynyň biri. 11. «Şükür bagşy» powestiniň bir gahrymany. 12. «Ekseň guzyl biter, kemdir jepasy,/... arzuw eýläň, watanyň, seniň» (Zelili). 13. Dürli şekilli ýazgylary, filmleri görmek üçin niýetlenen enjam. 14. Diňe eňekde goýulýan sakgal. 15. Süýtleriňiňiň ýelini ugruna uçup gidýän tohumly übtügi. 16. Iň inçe sesli, iň kiçi, üflenip çalyňýan saz guraly. 20. Ýokary tizlikde uçmaga niýetlenen enjam. 23. «... bolanyň wepasy-da bolsun!» (atalar sözi). 26. Gaçalga, bahana. 27. Yeriň şekiliniň kiçeldilen görnüşi. 28. Demirgazyk Ýewropada bir döwlet. 29. Atyň arpa, iým iýýän torbasy. 30. Uly, beýik bina. 33. Çörek bişirýän adam. 37. Yakymly ysly jisim. 40. Kanagat, sabyr. 41. Köp aýakly deňiz jandary. 42. Fransuz pianoçysy we kompozitory. 43. Ýyldyrym çakandan soň gögerýän ösümlik. 44. Iňlis şahyry Jorj Gordon Baýronyň meşhur poemasy. 45. Fransuz gandbolçysy, Olimpiýa we dünýä çempiony. 48. Hazar deňzinde ýaşaýan teňňeli balygynyň bir görnüşi. 52. «Owal akan ýerden akarmyş aryk,/ Özüň öwen ýigdiň ... çüýrük» (Magtymguly Pyragy). 55. Owadan mata böleklerindən tikilen dörtburç bukja. 56. Turba görnüşli, ýogyn sesli saz guraly. 57. Närazy, nadyl. 58. Estoniýanyň gämi öndürýän kompaniýasy. 59. Leglekler maşgalasyndan uly, uzyn aýakly guş. 60. Torgağa meňzeş goňrumtyl-sary, menek-menek ýelekli kiçijik guş. 62. Saýlama, iň oňat. 66. Aýagyň ökje bilen injik süňküniň birigýän ýeri. 69. Bir hadysanyň döremegine şert bolýan ýagdaý. 71. Demirgazyk Amerikanyň uly köli. 72. «... gökde guşlamaz» (nakyl). 73. Seçmäniň üstünden goýulýan togalak ýa süýrüräk gurşun bölegi. 74. Tegelek optiki çüýşe. 75. Ýaldyrap görüňýän şöhle. 76. Donuň, çäkmeniň iki gapdalyndaky, yzyndaky dilik ýer.

45-nji KROSSWORD

DIKLIGINE: 1. Çaga tahýasynyň ýokarsyna dakylýan üçburç kümüş şaý. 2. Tigirti sport aýakgaby. 3. Inçeden uzyn tüwi. 4. Jadlyly, hyýaly we durmuşy wakalar beýan edilýän halk döredijilik eseri. 5. Telpegiň eteginiň büzülen ýeri. 6. Bel-li bir aralyga haýsydyr bir maglumaty, habary bermek üçin şertli belgi. 7. Gök ýa-da ýaşyl reňkli gymmatbaha daş. 8. Ajymtyk şor suwly, uly suw giňişligi. 9. Ujuna üşgi ötürilip, metal ýa-da agaç deşmek, oýmak üçin ulanylýan ýönekeý gural. 16. Atlantik ummandan öwürsýän çygly ýel. 17. Gäminiň baştutany. 18. Ençeme ondan ybarat bolan, birnäçe on. 19. «... toýda gerek, akylly – günde» (nakyl). 21. «Yüregim joş berse, ... jem bolsa,/Pikir basar, gaýgy huşy ýandyrar» (Magtymguly Pyragy). 22. Mogollar döwletiniň 3-nji hökümdary. 24. Dört ýaşyndaky at. 25. Serçeler maşgalasyndan bolan alabeder tokaý guşy. 30. Ynanç, ynam. 31. Tohum at. 32. Agzy ýasy, ýarymaý görnüşli uzyn saply palta. 34. Çöp-çalamdan, palçykdan salnan agyl. 35. Ukrain milli saz guraly. 36. Eserler, goşgular toplumy. 37. Syçandan ulurak gemriji. 38. «Atletiko Hunior» futbol toparynda oýnaýan kolumbiýaly hüjümçisi. 39. Amerikalý meşhur basketbolçy. 46. Guşky Olimpiýa sport görnüşi. 47. Diliň sözleriniň jemi, sözlük düzümi. 49. Ümsüm, imisala. 50. Gülüň gozasy. 51. Yssyrak ýerlerde ösýän, miwesinden ýag alynýan agaç. 52. Tank sürýän esger. 53. Gözel guz, söýgüli ýar. 54. «Galamyň ýazanyňny ... kesmez» (nakyl). 59. Motosiklli oýnalyan futbol oýny. 61. Hemişe diýen ýaly, aglaba. 63. Ýabany goýun. 64. Mis bilen gалаýy garyndysyndan emele gelýän metal. 65. Hytaýyň ösen şäherleriniň biri. 67. Türkmen milli nahary. 68. Çay gaýnadylyan gap. 69. Goşa toýnakly öý haýwany. 70. Okamak netijesinde alynýan maglumat.

34-nji SKANWORD			Kese däl Merkezi Amerikada bir döwlet	Adamyň ýa-da jandarlaryň döşi	Süýt önümi	1	Merkezi Aziýanyň taryhy ady
			Amerikalý basketbolçy Uebb ...		Fransuz kompozitory Eduar ...	Awstriýanyň paytagty	Adminis- tratiw birlik
1			«Bedew jul içinde belli, göwher – ... içinde» (nakyl)	Çörek önümi			
Gemriji jandar	Çaga, perzent		Gadymy kagyzlaryň biri				
				Tamdyr ýa-da peç üçin tebigy ýangyç	Fransuz aşhanasy- nyň nahary	Amerikan sport egin- eşik kompa- niýasy	Demirgazyk Amerikanyň professional basketbol ligasy
Öňäýly pursat, degerli wagt	Ýylany aňladýan köne söz		Ylmy- barlag işini aýlyp baryan şahs				
			Ynsanper- werlik mak- satly ediliş kömek	Melewşe reňk	Ýaponiýa- nyň bir şäheri	Bir zatdan garasylyan umyt	Tans, saza görä hereket
Orta, aralyk		Türkiýäniň bir şäheri	Aýlaryň biri				
			Daşary ýurt gyz ady			Ownuk bolmadyk	Ýurdumyzyn iň pes nokady
Şatlykly, şowhunly	Giň bolmadyk			Göwün, isleg	Horwati- ýanyň awtoýag kompaniýasy		
				Ýüz örtügi, nykap	Eýranda bir derýa		
Gadymdan gelyän döp- dessur	Gyzgylt- mele at	Toýunsow giňişlik, düz meýdan		Aglap başlasa diňmeýän çaga	Ýokary hilli, kaşan	Ýüz örtügi, nykap	Döwürleýin metbugat neşiri
			Antimikrob durmuklygy boýunça bar- laghana tory			...-gussa	
Zähmet guraly		Özünden uly erkek dogan	Garyndaşlyk derejesini aňladýan söz			Närsä, haryt	
			Guýynyň, lagym ulga- mynyň metal gapagy		Ýüzüne rel- ýef şekil çekilen gym- matly daş		
Naryň bir görnüşi	Çet, kenar					Ýaşayşyş jaýy, öý	
				Hünär, kär			

46-njy KROSSWORD

DIKLIGINE: 1. ...-ar. 2. «Tagan ... üç bolar, biri-birine güýç bolar» (nakyl). 3. Isleg, arzuw. 4. Ýatlyýan mebeliň inlisçesi. 5. Russiýada bir derýa. 6. Örän duzly suw. 7. Eralaryň biri. 8. Köşüklü ekin. 9. Sport meýdançasý. 10. Duşman, ýow. 12. Şwesiýanyň esasy milli ny-şantarynyň biri bolan, agaçdan oýulyp ýasalan döp-dessur häsiýetli at heýkeli. 14. Örän, juda. 15. Ermeni aýdymçysy ... Martirosýan. 16. API dolandyrş platformasy. 21. Öýlenen og-lanyň we durmuşa çykan gyzyň hossarlarynyň biri-birine ga-ryndaşlyk gatnaşygyny aňladýan söz. 24. Dowar. 27. Deriniň bir görnüşi. 28. Agajyň pudagy. 29. Metjitde namaz okaýantaryň öňünde durýan adam. 30. Utanç, uýat. 31. Güýçli gury sowuk, aňzak. 32. Gadymy grek saz guraly. 33. Anbar, müşk. 35. Kaw-kazda bir derýa. 40. Otluk we gülzarlyk ýer. 41. Orta, aralyk. 43. Reňk modeli. 46. Özüňki bolmadyk, kesekiniňki. 47. Agaç arasyyna asylyýan torly düşek. 49. Otluk ýer, öri meý-dan. 50. Bol, dolý. 51. Türkmen şahyry Oraz. ... 52. Otag güllüniň bir görnüşi. 53. Uka gitmedik. 54. Çep-... 55. Totynyň bir görnüşi. 56. Daşary ýurt adam ady. 58. Geçim-gejimdäki ýurtgy ýapmak üçin mata bölegi. 61. Ýa-poniýanyň iň uly awiakompaniýasy. 63. Ýüplük pelteli, ýagty-lyk beriji enjam.

KESELIGINE: 1. Pagta süýüminden dokalan mata. 4. Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň 43-nji prezidenti George Walker ... 7. Yuwaşlyk bilen, seresap. 11. Köpetdagiň eteklerin-de bir jülge. 13. Aladaly, birahat. 17. Maýa goýujy. 18. Arynyň bir görnüşi. 19. Atmosfera ýagyny. 20. Meşhur plastik konstruktor. 22. Döp-dessur, ýörelge. 23. ...-hormat. 25. Ýumşak süýji çörek. 26. Hemişe, mydama. 28. Aksakal, ýolbaşçy. 31. Tarada doka-lan gyrasaryly nah mata. 34. Dünýäniň iň gurak çöli. 36. Ýitip, azaşyp giden mal. 37. Güýç, kuwwat. 38. Gülüň şiresinden bal öndürýän möjejik. 39. Birsy-dyrgyn bolmadyk. 42. «Buz üstünde tozan ...» (na-kyl). 44. «Namarda ... bolandan, gara derýa gark bol» (nakyl). 45. Razy bolmadyk. 47. Içi grafitten ýa-da gatly reňkden doldurylan taýajyk. 48. Mata ýa-da predmete reňk berýän jisim. 53. Ýaponiýanyň bir şä-heri. 57. Ägälik bilen, aýawly. 59. Agaç ussasynyň guraly. 60. Erbet, gowly bolmadyk. 62. Ysgatmak ar-kaly adamy huşsuzlyk ýagdaýyndan açmak üçin ula-nylyan serişde. 64. Arkaýyn, gaýgysyz. 65. Materik-leriň biri. 66. «... uçmah içinde aby-köwser» (Nesimi). 67. Jaý, otag. 68. Aňsat bolmadyk.

40 oýun bäri ýeňilmän gelyän ilkinji topar

Milli ýygundylyar sebäpli futbolňyň taryhnda-ky lugalaryň iň uly arakesmesi dowam edýär. Ýewropa UEFA Milletler Ligasynyň duşuşyklary geçirilip, toparlar 2-nji duşuşyklaryny tamamladylar. Oktýabr aýynyň 6-syna çenli ýene-de 2 duşuşyk geçiriler. Toparçalardaky 5-6-njy oýunlar noýabr aýynda oýnalar we indiki tapgyra çykan toparlar, pleý-offda çykyş etjekler gutar-nykly belli bolar.

«A» Liganyň 1-nji toparçasyna ilkinji 2 tapgyrda myhmançylykda oýnan toparlar ýeňiş gazandy. Zinedin Zidanyň milli topardaky ilkinji duşuşygunda Fransiýanyň ýygundyly myhman-

çylykda Türkiýäniň ýygundylyny Kilian Mbapeniň 54-nji minutdaky goly bilen 1-0 hasabynda utdy. Wan Bommeliň tälimçiligindäki Belgiýanyň ýygundyly bolsa täzedan Roberto Mançiniň wezipä bellän Italiýanyň ýygundylyny Rimde Mika Godtsuň hem-de Dodi Lukebakionyň gollary esasynda 2-0 hasabynda ýeňdi.

2-nji duşuşyklarda Fransiýanyň ýygundyly Brýusselde Belgiýany oýna soň giren Maýkl Oliseniň 88-nji minutda salan ýeke-täk goly esasynda ýeňişe sezewar etdi. Bursada Türkiýe bilen Italiýanyň ýygundylylarynyň arasyndaky

oýunda-da myhmanlar 4-1 hasabynda ýeňiş gazandy. Italiýanlara ýeňiş getiren gollary Bastoni, Frattezi, Kağode hem-de Pia Esposito geçirdi. Ýer eýeleriniň ýeke-täk goluny Baruş Alper Ýılmaz öz adyna ýazdyrdy. Duşuşykda Italiýanyň düzüminde doganlar Pia Esposito bilen Sebastian Esposito çykyş etdi. Italiýanyň milli ýygundylynda 1915-nji ýyldan soň ilkinji gezek bir wagtda iki dogan futbolçy meýdança çykdy.

2-nji toparçada Niderlandlar bilen Germaniýanyň ýygundyly 1-1 hasabynda deňme-deň oýnady (Gakpo 90+2 — Nmeça 32). Gresiýanyň ýygundyly myhmançylykda Serbiýanyň ýer eýeleriniň 4-nji minutda Ziwokowich goly bilen öňe geçendigine garamazdan, 2-1 hasabynda ýeňişe sezewar etdi. Greklere ýeňiş getiren gollary 74-nji minutda Džolis bilen 90+5-nji minutda Duwikas geçirdi. Serbiýanyň ýygundyly 2-nji duşuşygunda

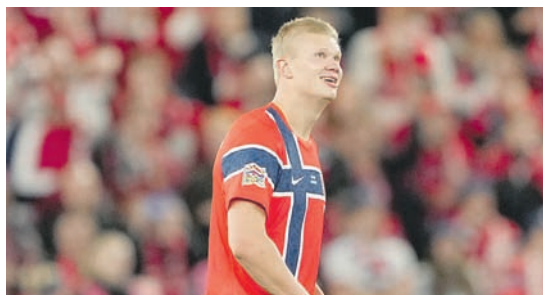

öz meýdançasyna Niderlandlardan 2-1 hasabynda asgyn geldi (Yowich 16 — Meerdink 30 p, 69). Şol bir wagtyň özünde Gresiýa Serbiýadan soň Germaniýany hem myhmançylykda iň kiçi hasap bilen ýeňip, olara ýeňiş getiren ýeke-täk goly 74-nji minutda Kurbelis geçirdi. Germaniýanyň turgenteşdirip başlan Yurgen Klopp meşhur hünärmen Helmut Şönden soň milli toparda başdaky 2 oýunda ýeňiş bilen başlap bilmedik ilkinji tälimçi boldy.

3-nji toparçada Ispaniýanyň ýygundyly Londondaky «Wembley»-de Angliýany 3-2 hasabynda ýeňdi. Oýunda Ýamal 2-nji minutda hasaby açsa-da, iňlistler Gordonyň (36) hem-de Keýniň (40) gollary esasynda öňe saglandy. Harri Keý-

n 53-nji minutda aratapawudy hasam artdyryp bilerdi, ýöne onuň ýerine ýetiren 11 metrlik jerime urgusy dürs bolmady. Ispanlar ilki Aleks Baenanyň 60-njy minutdaky goly bilen hasaby deňleşe, 74-nji minutda Oğarabal ispanlara ýeňiş getiren goly geçirdi. Horwatiýanyň ýygundyly myhmançylykda Çehiýany 2-1 hasabynda ýeňişe sezewar etdi (Karabes 54 — Modrić 47, Marko Pašalić 77).

Angliýanyň ýygundyly myhmançylykda Çehiýany ýene-de Gordonyň hem-de Keýniň tapawutlanmagynda 2-0 hasabynda utdy. Ispaniýanyň ýygundyly bolsa öz meýdançasyna Horwatiýanyň ýygundylyndan 4-1 hasabynda üstün çykdy. Bu oýunda Lamin Ýamal 2-nji minutda, şol sanda 63-nji minutda tapawutlanmagy başardy. Ispanlaryň beýleki gollaryny Pubill (31) bilen Niko Williams (89) geçirdi. 40 oýundan bäri ýeňilmän gelyän Ispaniýanyň milli topary yzly-

yzyna 40 oýunda ýeňilmedik ilkinji topar hökmünde taryha girdi.

4-nji toparçada Portugaliýanyň ýygundyly ilki öz meýdançasyna Uelsi Žoa Feliksiň 22-nji minutdaky ýeke-täk goly bilen 1-0 hasabynda utdy. Norwegiýanyň ýygundyly bolsa öz meýdançasyna Daniýadan 3-2 hasabynda üstün çykdy. Duşuşykda norwegiýalylaryň gollaryny Oskar Bobb (14) bilen Erling Holann (18, 74) geçirip, daniýalylaryň adyndan Damsgør (25) hem-de Hjoğuln (60) tapawutlandy.

Portugaliýanyň ýygundyly 2-nji duşuşygunda Norwegiýa bilen duşuşyp, 2-1 hasabynda ýeňiş gazandy. Myhmançylykda ýeňiş gazanan portu-

gallaryň gollaryny Žoa Feliks (17) bilen Gonsalu Ramuş (54) geçirdi. Duşuşykda Ronaldo milli toparyň düzüminde bolubam 2008-nji ýyldan soň ilkinji gezek meýdança çykmady. Norwegiýanyň ýeke-täk goluny geçiren Holannnyň milli topardakylarynyň sany 57 oýunda 65-e ýetdi. Daniýa öz meýdançasyna Uelsiň milli toparyny 2-0 hasabynda ýeňip (Dewis 53 ö.d., Isaksen 60), ilkinji 3 utugyny gazandy.

«B» Ligada duşuşyklar geçirilip, Şweýsariýadur Awstriýanyň hem-de Şwesiýanyň ýygundyly 2 duşuşygunda hem ýeňiş gazandy.

1-nji toparçada Şweýsariýanyň ýygundyly myhmançylykda geçiren duşuşyklarynda ilki Demirgazyk Makedoniýany, soňra Şotlandiýany 3-0 hasaplar bilen ýeňdi. 1-nji oýunda Froýler bilen Amduni, 2-nji duşuşykda Rodrigues, Elwedi hem-de Amduni tapawutlandy.

2-nji toparçadaky duşuşyklaryň netijeleri birmeňzeş boldy. Demirgazyk Irlandiýa myhmançylykda Gruziiýa, Ukraina Wengriýany 1-0 hasaplar bilen utdy. Gruziiýa bilen Ukrainanyň, Demirgazyk Irlandiýa bilenem Wengriýanyň arasyndaky oýunlarda hasap açylmady.

3-nji toparçada Awstriýa ilki Ysraýyly, soňra Kosowony 3-1 hasaplar bilen ýeňişe sezewar etdi. Kosowodan Murikiniň ýeke-täk goly esasynda asgyn gelen Irlandiýanyň ýygundyly myhmançylykda Ysraýylyň milli toparynyň derwezesinden jogapsyz 3 gol geçirdi.

4-nji toparçada Şwesiýanyň ýygundyly öz meýdançasyna geçiren duşuşyklarynda Rumyniýany 2-1, Polşany-da 3-1 hasaplar esasynda ýeňdi. 1-nji oýunda Isak bilen Gökerekş, 2-nji oýunda Nügren, Ağari hem-de Gökerekş şwedlere ýeňiş getiren gollary geçirdiler.

«C» Ligada 1-nji toparçada Finlândiýanyň ýygundyly myhmançylykda San Marinony 7-0 hasabynda ýeňdi. Oýunda Pojñanpalo 3, Walta 2 gol geçirdi. Albaniýa ilki Belarusy 2-0, soňra San Marinony 3-0 hasabynda utdy.

UEFA Milletler Ligasynda toparçalardaky 1-2-nji duşuşyklaryň netijeleri:

«A1»: Italiýa — Belgiýa: 0-2, Türkiýe — Fransiýa: 0-1, Belgiýa — Fransiýa: 0-1, Türkiýe — Italiýa: 1-4

«A2»: Niderlandlar — Germaniýa: 1-1, Serbiýa — Gresiýa: 1-2, Serbiýa — Niderlandlar: 1-2, Germaniýa — Gresiýa: 0-1

«A3»: Çehiýa — Horwatiýa: 1-2, Angliýa — Ispaniýa: 2-3, Çehiýa — Angliýa: 0-2, Ispaniýa — Horwatiýa: 4-1

«A4»: Norwegiýa — Daniýa: 3-2, Portugaliýa — Uels: 1-0, Daniýa — Uels: 2-0, Norwegiýa — Portugaliýa: 1-2

«B1»: Sloweniýa — Şotlandiýa: 0-0, D. Makedoniýa — Şweýsariýa: 0-3, Şotlandiýa — Şweýsariýa: 0-3, Sloweniýa — D. Makedoniýa: 2-0

«B2»: Gruziiýa — D. Irlandiýa: 0-1, Wengriýa — Ukraina: 0-1, Gruziiýa — Ukraina: 0-0, D. Irlandiýa — Wengriýa: 0-0

«B3»: Awstriýa — Ysraýyl: 3-1, Kosowo — Irlandiýa: 1-0, Awstriýa — Kosowo: 3-1, Ysraýyl — Irlandiýa: 0-3

«B4»: Polşa — Bosniýa: 0-0, Şwesiýa — Rumyniýa: 2-1, Rumyniýa — Bosniýa: 2-4, Şwesiýa — Polşa: 3-1

«C1»: San Marino — Finlândiýa: 0-7, Albaniýa — Belarus: 2-0, Finlândiýa — Belarus: 0-0, San Marino — Albaniýa: 0-3

«C2»: Ermenistan — Latwiýa: 2-0, Garadag — Kipr: 2-1, Ermenistan — Garadag: 2-3, Latwiýa — Kipr: 0-0

«C3»: Farer adalary — Gazagystan: 1-1, Slowakiýa — Moldowa: 2-0, Moldowa — Farer adalary: 1-1, Slowakiýa — Gazagystan: 2-1

«C4»: Bolgariýa — Lüksemburg: 1-2, Islandiýa — Estoniýa: 1-1, Bolgariýa — Estoniýa: 0-0, Lüksemburg — Islandiýa: 0-3

«D1»: Andorra — Malta: 1-2, Gibraltar — Andorra: 0-0

«D2»: Lihtenşteýn — Litwa: 0-2, Litwa — Azerbaýjan: 1-1

Tennis täzelikleri

Tennis boýunça erkekleriň arasynda Hytaýda geçirilen «ATP 250» ýaryşlarynda Ispaniýaly Alejandro Dawidow Fokina bilen rusiýaly Daniil Medwedew ýeňiş gazandy.

Hytaýyň Hançow şäherinde geçirilen «Açyk» çempionatyň finalynda rusiýaly 2 tennisçi — Daniil Medwedew bilen Andreý Rublew duşuşdy. Çekeleşlik geçen oýunda Medwedew 7:5 we 6:4 hasaplar esasynda watandaşyndan üstün çykmaça başardy. Bu onuň şu ýyldaky 3-nji, karýerasy boýunça 24-nji ATP çempionlygynyň hökmünde hasaba alyndy.

Hytaýyň başga bir şäheri Çenduda 8-nji gezek geçirilen «Açyk» çempionatyň finalynda Ispaniýaly Alejandro Dawidow Fokina bilen polşaly Hubert Hurkaç duşuşdy. Ispan tennisçisi 2 setde 6:4 we 7:6 hasaplar bilen üstün çykyp, karýerasyndaky 2-nji çempionlygyny gazandy.

27 ýaşyndaky tennisçi şu ýylyň iýunynda Malýorkadaky ýaryşda çampion bolupdy.

Tennis boýunça zenanlaryň arasynda Singapurdaky geçirilen «WTA 500» ýaryşynda kanadalý Leýlah Fernandes ýeňiş gazandy. Ol finalda awstraliýaly Talia Gibsony 2 setde 7:5 we 6:0 hasaplar bilen ýeňişe sezewar etdi. Bu Fernandesiň 1 ýyldan soň gazanan ilkinji çempionlygy bolup, ol karýerasyndaky 6-njy WTA Kubogyny asmana göterdi.

Koreýa Respublikasynyň paýtagty Seulda geçirilen zenanlaryň arasyndaky «Koreýa Açyk» tennis ýaryşynda awstraliýaly Kimberli Birrell ýeňiji boldy. 28 ýaşyndaky tennisçi finalda watandaşy Maýja Joint bilen duşuşyp, ony 6:4 we 6:2 hasaplar esasynda ýeňmegi başardy. Bu onuň karýerasy boýunça gazanan ilkinji çempionlygynyň hökmünde hasaba alyndy.

Çehiýaly zenanlar 12-nji gezek kuboga mynasyp boldy

Tennis boýunça zenanlaryň arasyndaky milli ýygundylylaryň ýaryşy — «Billie Jean King Cup» bäsleşiginde Çehiýanyň ýygundyly çampion boldy. Hytaýyň Şençen şäherinde geçirilen, ozalky ady Fed Kubogy bolan ýaryşyň finalynda çehler Ukrainanyň ýygundyly bilen duşuşdy. Çehler 2 ýekeleşýän duşuşykda garşydaşlaryny ýeňişe sezewar etdi.

Yagny Karolina Muhowa ukrainaly Anhelina Kalininany 6:2, 6:3 hem-de Linda Noskowa ukrainaly Elina Switolinany 6:3, 7:6 hasaplar bilen ýeňmegi başardy.

Şeýlelikde, Çehiýanyň zenanlary ýygundyly 12-nji gezek bu kubogy eýelemegiň hötdesinden geldi. Çehler mundan

öň 1963-nji ýyldan bäri geçirilip gelinýän bu ýaryşda Çehoslowakiýa ady bilen 1975-83-84-85-88-nji ýyllarda, Çehiýa ady bilenem 2011-12-14-15-16-18-nji ýyllarda kubogy eýeläpdi.

Bu kubogy iň köp amerikaly zenan tennisçiler gazanyp, olar soňky sapa 2017-nji ýylda, jemi 18 gezek çempionlyga mynasyp boldy.

Ýaryşyň final tapgyry Şençen şäherinde geçirilip, çäryk finalda Italiýa Hytaýdan (2:1), Ukraina Belgiýadan (2:1), Ispaniýa Gazagystandan (2:1) hem-de Çehiýa Beýik Britaniýadan (2:0) üstün çykdy. Ýarym finalda bolsa Ukraina Italiýany, Çehiýa Ispaniýany 2:0 hasaplar bilen ýeňdi.

Çempionaty gol geçirtmän tamamlasa-da, çempion bolup bilmedi

Polşada geçirilen zenanlaryň arasyndaky FIFA U-20 Dünýä Kubogunda Ispaniýanyň ýygundyly çempionlyk gazandy. Ispaniýaly guzlar Lodz şäherinde oýnalan finalda soňky çempion KHDR-iň ýygundyly bilen duşuşdy. Oýnuň esasy wagtynda hasap açylmady. Goşmaça wagtda-da üýtgän zat bolmansoň, ýeňiji 11 metrlik urgulary arkaly kesgitlendi. Bu urgularda Ispanlar 4-3 hasabynda üstün çykyp, 2022-nji ýyldan soň taryhyndaky 2-nji çempionlygynyň baýram etdi.

Ispaniýanyň U-20 zenanlar topary 2018-nji ýylda-da finalda ýeňilipdi. Ispaniýanyň 20 ýaş çenli zenanlaryň ýygundyly toparçada ähli duşuşygunda ýeňiş gazanyp, diňe 1 gol geçirdi. «F» toparçada Nigeriýany 2-0, Taze Kaledoniýany 11-0, Hytaýy 3-1 hasaplar bilen ýeňen Ispaniýa 1/8 finalda Portugaliýadan (2-0), çäryk finalda Braziliýadan (1-0), ýarym finalda Italiýadan (2-0) üstün çykdy.

Finalçy KHDR-iň ýaşlar ýygundyly finala çenli ähli garşydaşyny ýeňmek bilen bir hatarda, ýeke gol hem geçirtmedi. Hatda olar finalda-da esasy oýunda gol geçirtmän, 11 metrlik urgularyň netijesinde asgyn gelip, kubogy bassyr 2-nji gezek gazanyp bilmediler. «E» toparçada Portugaliýany 2-0, Kosta Rikany 4-0, Kolumbiýany 3-0 hasabynda ýeňen KHDR-iň guzlar ýygundyly 1/8 finalda Ýaponiýany (2-0), çäryk finalda Kanadany (2-0) hem-de ýarym finalda Kolumbiýany (3-0) ýaryşdan çykardy.

KHDR-iň U-20 zenanlar topary 2008-nji ýyldan soň 2-nji gezek finalda asgyn geldi. 2006-njy, 2016-njy hem-de 2024-nji ýyllarda çempionlyk gazanan koreýler 3 çempionlygy bolan 3 ýygundylynyň biridir. Ilkinji gezek 2002-nji ýylda geçirilen ýaryşda KHDR bilen bir hatarda, ABŞ-nyň, Germaniýanyň U-20 zenanlar topary 3, Ispaniýa 2, Ýaponiýa 1 gezek çempionlyk gazandy.

Möwsümdäki 3-nji ýeňişini gazandy

Formula 1 boýunça möwsümiň 15-nji ýaryşy Azerbaýjanyň paýtagty Bakuda geçirildi. Şäheriň köçelerinde geçirilen 51 aýlawy (306,042 kilometri) «Mercedes» toparynyň britan sürüjisi Jorj Russell birinjilik bilen tamamlady. Ol 1 sagat 38 minut 02,143 sekuntta pellehana gelip, şu möwsümdäki 3-nji, karýerasy boýunça 8-nji ýeňişini gazandy.

Ýaryşda ýeňijiden sähelçe tapawut bilen, ýagny 0,196 sekunt yza galan «Red Bull» toparynyň niderland sürüjisi Maks Verstappen 2-nji ýeri eýeledi. Bu toparyň beýleki sürüjisi, fransiýaly Isak Hadžar Ýeýliden 10,704 sekunt soň pellehana gelip, 3-nji orna mynasyp boldy.

«Ferrari» toparynyň monakoly piloty Şarl Lekler 4-nji, sanawyň lideri «Mercedes» toparynyň italyan sürüjisi Kimi Antonelli 5-nji, «Ferrari» toparynyň britan sürüjisi Ljūwis Hamilton 6-njy ýeri eýeledi.

Azerbaýjan «Gran Prisinde» 7 sürüji ulaglarynda ýüze çykan näsazlyklar ýa-da kiçeňräk çaknyşyklar

sebäpli ýaryşy tamamlap bilmediler.

Geçirilen 15-nji ýaryşdan soň Kimi Antonelli 302 utuk bilen iň öňdäki orununy saklap gelyär. 2-nji ýerdäki Jorj Russell 236, 3-nji basgançakdaky Ljūwis Hamiltonyň 199 utugy bar. 4-nji ýerdäki Lando Norris 186, 5-nji orundaky Şarl Lekler 179 utuk toplady.

Bu ýaryş möwsümiň Ýewropa sebitindäki iň soňky bäsleşigi bolup, galan 8 ýaryş Aziýadur Demirgazyk hem-de Günorta Amerikada geçiriler. Möwsümiň 16-njy «Gran Prisi» 4-nji oktyabrda Bahreýniň Sepang şäherindäki halkara trassada guralar.

Berlinde efioپیýalylar öňe saýlandy

Germaniýanyň paýtagty Berlinde 52-nji gezek geçirilen marafon ýaryşynda efioپیýaly geňil atletikaçylar ýeňiş gazandy. 7 uly marafon ýaryşynyň biri bolan Berlin marafonynda erkekleriň arasynda efioپیýaly Guýe Adola ýeňiji boldy. Ol pellehana 2 sagat 2 minut 50 sekuntla gelip, Berlinde 2021-nji ýyldan soň 2-nji gezek çempionlyk gazanmagy başardy. 35 ýaşyndaky geňil atletikaçy 2017-nji ýylda Berlinde kümüş medal gazanypdy.

Adoladan 29 sekunt yza galan watandaşy Gemeçu Dida 2-nji ýeri eýeledi. Münberin üçünji basgançagynda bolsa tanzaniýaly Gabriel Geaý çykdy. Ol 42,195 kilometrik aralygy 2 sagat 3 minut 59 sekuntla tamamlady.

Zenanlaryň arasynda meşhur türgen, Olimpiýa oýunlarynyň kümüş medalynyň eýesi, efioپیýaly Tigst Assefa ýeňiş gazandy. 29 ýaşyndaky türgen 2 sagat 11 minut 4 sekuntla pellehana gelip, Berlin marafonyndaky 3-nji ýeňişini baýram etdi. Ol mundan öň Berlinde 2022-nji we 2023-nji ýyllarda-da ýeňiş gazanypdy. Assefa 7 uly marafonyň biri bolan Londonda-da 2025-nji we 2026-njy ýyllarda çampion bolup, 2024-nji ýylda kümüş medala mynasyp bolupdy.

Zenanlaryň arasynda 2-3-nji orunlary hem efioپیýaly Bedatu Hirpa bilen Dera Dida eýeledi. Olaryň ikisi hem ýaryşy 2 sagat 16 minut 53 we 55 sekuntla tamamlamagyň hötdesinden geldi.

Paralimpiýaçy türgen Marsel Hug Berlinde erkekleriň arasynda bassyr 6-njy, umumylykda 11-nji gezek altyn medalynyň eýesi boldy. Şweýsariýaly paralimpiýaçy türgen uly marafon ýaryşlaryndaky 46-njy çempionlygyny baýram etdi.

Ýewropaly tennisçileriň 6-njy çempionlygy

Beýik Britaniýanyň paýtagty Londonda geçirilen «Laver Cup» ýaryşynda ýewropaly tennisçiler ýeňiş gazandy. Erkekleriň arasynda geçirilýän «Laver Cup» ýaryşy 9-njy gezek guralyp, Ýewropa topary Dünýä toparyndan 13:5 hasabynda üstün çykdy. Ýewropa toparynda Kasper Ruud, Ýakub Menşik, Karlos Alkaras, Flawio Kobolli, Aleksander Zwerew, Rafael Hodar dagy çykyş etdi. Dünýä toparynda bolsa Ýewropa degişli bolmadyk beýleki ýurtlardan Fransisko Çerundolo, Brandon Nakaşima, Aleksandr Bublik, Teylor Frits, Aleks de Minor, Lörner Tin dagy wekilçilik edip, olar diňe 3 duşuşykda ýeňiş gazanmagy başardylar. Ýewropa-

nyň wekilleri 6 oýunda garşydaşlaryndan üstün çykdy.

2017-nji ýyldan bäri geçirilip gelinýän ýaryşda Ýewropa topary 6-njy gezek ýeňiş gazandy. Dünýä topary 2022-nji, 2023-nji we 2025-nji ýyllarda çampion bolupdy.

20-nji Aziýa oýunlary

► Ýaponiýanyň Nagoya şäherinde geçirilýän 20-nji Aziýa oýunlarynda hytaýly türgenler öňdeligi eýeleýär. Yklymyň 45 ýurdundan 10 müň 787 türgen sportuň 43 görnüşin boýunça özara bäsleşdiler.

Oýunlara gatnaşýan 45 ýurduň 40-sy azyndan 1 medal gazanyp, Butanyň, Maldiwleriň, Palestinanyň, Timor-Lesteniň hem-de Ýemeniň türgenlerine 1-nji oktaýbra çenli geçirilen ýaryşlarda medal gazanmak başartmady.

Türkmenistanly türgenler häzirlilikçe 2 kümüş medal gazanmagy başardy. Karateniň kumite görnüşinde erkekleriň arasynda 75 kg agram derejesinde çykyş eden ildeşimiz Dawut Nazmyradow münberini 2-nji basgançagyna çykdy. Ol finalda eýranly türgenden 4:3 hasabunda asgyn geldi.

Agrý atletika boýunça erkekleriň arasynda 110 kg agram derejesinde çykyş eden Şahzadbek Matýakubow 2-nji orna mynasyp boldy. Ol birkada götermekde 188, itekläp götermekde bolsa 222 kg, jemi 410 kg agramy galdyryp, kümüş medal gazandy. Bu agram derejesinde dünjäniň ençeme gezek çempiony, özbekistanly Akbar Juraýew altyn medala mynasyp boldy (197 kg, 226 kg; 423 kg).

Zenalarň arasynda 86 kg agram derejesinde çykyş eden ildeşimiz Anamjan Rustamowa umumylykda 4-nji orny eýeledi. Ol 3-nji orny eýetän eýranly Mahsa Behestiden 1 kg az galdyrdy. Rustamowa birkada göter-

mekde 116 kg agram bilen 3-nji orny eýelese-de, oňa umumy agramda (258 kg), ýeniş münberine çykmak başartmady.

Ildeşimiz Bektimur Reýimow erkekleriň arasyndaky 75 kg agram derejesinde çykyş edip, umumylykda 337 kg agramy göterdi we 5-nji orny eýeledi. Ol 4-nji ýeri eýetän Hytaý taýpeýli Çian Sun-han bilen birmeň-

zeş netije görkezse-de, 2 görnüşde-de 3-nji synanyşygynda galdyrmagy başardy.

Umumy medal sanawunda hytaýly türgenler ep-esli tapawut bilen öňdeligi saklap gelýär. Olar 1-nji oktaýbra çenli geçirilen ýaryşlarda 153 altyn, 70 kümüş, 61 bürünç, jemi 284 medal gazandylar. Ýer eýesi ýaponlar 52 altyn, 77 kümüş, 74 bürünç, jemi 203 medal bilen 2-nji orny eýeleýäler. 3-nji basgançakda Koreýa Respublikasynyň türgenleri bolup, olar 27 altyn, 30 kümüş, 51 bürünç, jemi 108 medal gazandylar.

Aziýa oýunlarynyň ýapylyş dabarasy 4-nji oktaýbrda geçiriler.

«Serie A»-da taryhy statistika

► Italiýanyň çempionaty «Serie A»-da häzirký wagtda 5-nji tapgyr tamamlanyp, toparlar arakesmeden soň 6-njy tapgyryň oýunlaryny geçirerler. Ilkinji 5 tapgyryň iň täsin statistikasyny geçirilen 50 duşuşygyň ählisinde-de azyndan 1 goluň geçi-

Oýnalan 50 oýnuň bary-ýogy 9-sy 1-0 hasabynda tamamlandy. 9 duşuşyk deňme-deň tamamlanyp, olaryň 6-sy 1-1 hasabynda gutardy.

Şol bir wagtyň özünde çempionatyň ilkinji 50 duşuşygynda diňe 2 gezek 11 metrlik jerime urgusy beltenilip, olaryň biri takyk boldy. Şeýle-de, ilkinji 5 tapgyrda eminler 3 gezek guzyl kart ulanyp, olaryň biri

tälimçä görkezildi.

Edil «Serie A»-daky ýaly ýurduň 2-nji ligasy bolan «Serie B»-de hem ilkinji 5 tapgyr tamamlandy. 4-nji tapgyrdan soň ähli oýunda gol hasaba alnypdy. Ýöne 5-nji tapgyrda 1 duşuşygyň golsuz tamamlanmagy bilen bu taryhy statistika döwüldi. 5-nji tapgyrda «Kremoneze» – «Wirtus Entella» duşuşygynda hasap açylmady. «Serie B»-de ilkinji 50 oýunda 123 gol derwezä girizildi (ortaça 2,46 gol).

Bilermenleriň bellemesine görä, «Serie A»-da täze möwsümde oňun görkezijiler boýunça öňe gidilişik duýulýar.

Bu seljerişiň esasy çeşmesi diňe bir duşuşyklaryň golsuz tamamlanmagy bolman, eýsem, oýunlaryň depginini, toparlaryň taktiki taýýarlyklary muňa doly şaýatlyk edýär. Indi, esasy sowal, bu taryhy statistikanıň haýsy tapgyrda, haýsy klublaryň duşuşygynda tamamlanjakdygy hemmâni içgin gyzyklandyrýar.

«Manchester Siti» toparyna jerime salnar

► Angliýanyň «Premier Ligasy» hem-de «Manchester Siti» kluby taryhy hadysalaryň bosagasynda dur. «Manchester Siti» topary maliýe görkezijiler boýunça aýyplamalara sezewar boldy. «Premier Liganyň» ýolbaşçylary garaşsyz hünärmenlerden düzülen topara «Manchester Sitiňiň» 2009-

düşürilmeginiň mümkindigini aýdýarlar. Ýöne APL-de bir klubunň aşaky ligaga düşürilmegi üçin 15 toparyň razyligynyň bolmagy gerek. Klubunň şol döwürde gazanan ähli çempionlyklarynyň, kuboklarynyň yzyna alynmagy hem mümkin. Topara ummasyz mukdarda pul jerimeleriniň salynmagy

2018-nji ýyllar aralygyndaky maliýe hasaplaryny seljermegi tabşyrypdy. Tabşyrygyň netijesinde klub 115 sany madda boýunça aýyplanyp, şolaryň 114-sinde düzgüniň bozulandygy kesgitlendi. Başgaça aýdylanda, UEFA-nyň maliýe feýr-pleý düzgünine gabat gelmeýän hereketlere ýol berlipdir.

Mundan soň kluba nähili jerimeleriň salynjakdygy häzirlilikçe belli bolman, bilermenler onuň aşaky ligalara

ýa-da topara utuk jerimesiniň berilmegi, öňümizdäki birnäçe möwsüm üçin transfer gadagancylygynyň girizilmegi ýaly jerimeleriň salynmagy ähtimal.

Meseläniň nähili ýagdaýda jemlenjekdigi häzirlilikçe belli bolman, gutarňyly maliýe feýr-pleý düzgünine gabat gelmeýän hereketlere ýol berlipdir.

Messi gollarynyň sanyny artdyrýar

► ABŞ-nyň çempionaty MLS-de Lionel Messi gollarynyň sanyny artdyrmagyny dowam edýär. Golaýda «Inter Maýami» bilen «Campeones Cup» duşuşygynda Meksikanyň

«Kruz Azul» toparyny ýeňip, karjerasynda 49-njy kubogyny gazanan Messi jerime urgularyndan gol geçiren futbolçylaryň sanawunda 2-nji orna geçdi. Ol «Inter Maýaminiň» soňky 2 duşuşygynda jerime urgularyndan 2 gol geçirdi.

«Inter Maýaminiň» «San Diego» bilen deňme-deň tamamlanan duşuşygyň 24-nji minutunda Messi karjerasynda 2 gol geçirdi.

75-nji golumy derwezä girizdi. Şeýle-de, argentinaly ýyldyz oýunçy «Inter Maýaminiň» myhmançylykda «Kolumbus Krýuw» toparýndan 2-1 hasabynda asgyn gelen oýunynyň 33-nji minutunda gapdaldan (burçdan urgy ýerine ýetirilýän

ýere golaý ýerden) ýerine ýetiren jerime urgusyndan owadan gol geçirmegi başardy. Şeýlelikde, jerime urgusyndan geçiren gollarynyň sanyny 76-a ýetiren Lionel Messiň öňünde indi diňe braziliýaly Marselinio Karioko galdy. Soňky gollary bilen braziliýaly Žairi yzda galdyran Messi jerime urgusyndan ýene-de 3 gol geçirse, Kariokonyň 78 golluk rekordyny täzelär. Messi soňky ýyllarda jerime urgusyndan geçiren gollary bilen ilkinji onlukdaky 5 brazil futbolçysyny yzda galdyrdy.

Messi 2026-njy ýylda jerime urgusyndan 7 gol geçirip, ol 2012-nji we 2016-njy ýyllarda-da 7 gezek tapawutlanypdy. Messi 2008-nji ýyldan bäri jerime urgusyndan azyndan 1 gol geçirip gelýär. Argentinaly oýunçy 2018-nji ýylda 10, 2019-njy ýylda-da 8 goly jerime urgusyndan geçiripdi.

Jerime urgusyndan iň köp gol geçiren 10 futbolçy:

Marselinio Karioko (Braziliýa) — 78 gol
Lionel Messi (Argentina) — 76 gol
Žair Rosa Pinto (Braziliýa) — 74 gol
Roberto Dinamite (Braziliýa) — 73 gol
Juninio Pernambukano (Braziliýa) — 72 gol
Markos Assunsao (Braziliýa) — 68 gol
Siniša Mihailowić (Seriýa) — 67 gol
Horge Arawena (Çili) — 65 gol
Kristiano Ronaldo (Portugaliýa) — 65 gol
Ziko (Braziliýa) — 62 gol

Ähli toparyň derwezesinden gol geçirdi

► Häzirký wagtda Ýewropanyň milli çempionatlarynda milli ýygundylyaryň duşuşyklary sebäpli arakesme dowam edýär. Angliýanyň çempionatynda «Manchester Siti» topar-

ry 6-njy tapgyrda öz meýdançasýnda «Sanderlandy» 5-3 hasabynda ýeňipdi. Şol duşuşykda şäherlileriň norwegiýaly ýyldyzy Erling Holann toparynyň 5-nji golumy geçiripdi. Bu gol ýyldyz hüjümpçi üçin taryhy statistika hökmünde hasaba alyndy. «Sanderland» topary onuň APL-de gol ge-

çiren 25-nji kluby boldy. Ýagny Erling Holann Angliýanyň «Premier Ligasynda» toparynyň duşuşan ähli klubunyň derwezesinden gol geçirmegi başardy.

Ýyldyz oýunçy şu wagta çenli «Premier Ligada» 117 gol geçirdi. Onuň iň köp gol geçiren topary «West Ham» kluby bolup, ol londonlylaryň derwezesini 11 gezek sarsydyrmagyň hütidesinden geldi. 2-nji ýerde Londonyň başga bir kluby «Kristal Palas» bolup, Holann bu toparyň derwezesinden 10 pökgini geçirdi. Şäherlileriň şäherdeşi «Manchester Ýunaýted» hem Erling Holannnyň takyk urgularyndan özüne düşen paýy alyp, norwegiýaly oýunçy toparynyň köne bäsdeşiniň derwezesinden 9 gol girizdi. Ol «Wulwerhemp-ton» toparynyň derwezesinden 8 gol geçirdi.

Erling Holannnyň APL-de geçiren gollarynyň sanawy:

West Ham — 11
Kristal Palas — 10
Manchester Ýunaýted — 9
Wulwerhemp-ton — 8
Börnli, Fulham — 5
Nottingham Forest — 4
Southampton, Braýton — 3
Lids, Ewerton, Arsenal, Çelsi, Lester Siti — 2
Nýukasl, Aston Willa, Şeffild Ýunaýted, Bornmut, Tottenham, Luton Tawn, Kowentri, Sanderland — 1

SUNGAT

Täze filmler

Ady: «Digger» (Digger)

Režissýor: Alehandro Gonzales Inýarritu

Keşplerde: Tom Kruz, Riz Ahmed, Jon Gudman, Sandra Hüller, Maýkl Stulbar, Jesse Plemons

Ssenariçi: Alehandro G. Inýarritu, Aleksander Dinelaris, Nikolas Jakobone, Sabina Berman

Prodýuseri: Alehandro G. Inýarritu, Meri Parent, Tom Kruz

Operatory: Emmanuel Lubeski

Kompozitory: Kosmo Şeldreýk

Öndürji: «Legendary Pictures»

Paýlaýjy: «Warner Bros. Pictures»

Dowamlylygy: 129 minut

Görnüş: satıra, gara komediýa

Ýurdy: Meksika, Birleşen Şalyk, ABŞ

Dili: iňlisçe

Býujeti: 160-180 million dollar

► Oskarly režissýor Alehandro Gonzales Inýarritunyň täze filmi «Digger» diňlip atlandyrylýar. «Bardo» filminden 4 ýyldan soň kameranyň arkasyna geçen meksikaly režissýoryň bu täze kinosynda baş keşbi Tom Kruz janlandyýar. Filmde Kruzdan başga-da «Hollywood»-yň meşhur artistlerinden Riz Ahmed, Jon Gudman, Sandra Hüller, Maýkl Stulbar, Jesse Plemons dagy hem dürli keşpleri ýerine ýetirýär. Dowamlylygy 2 sagatdan gowrak bolan film üçin 160-180 million dollar aralygynda çykdajy edildi.

Režissýor bu filmde-de meşhur, oskarly operator Emmanuel Lubeski bilen işleşdi. Filmiň ýyldyzy Tom Kruz ençeme sagatlyk makiýaždan soň tanalmaz derejede üýtgeşik keşpde surata düşdi. Aktýor bu keşbi bilen Oskara dalaşgär bolar diýüjãnleriň sany az däl. Umumylykda filme bilermenler o diýen ýokary baha bermese-de, ekran eseriniň baýrak möwsümünde birnäçe dalaşgãrtlik gazanmagyna garaşylýar.

Filmde aşa baý Digger Rokwelliň başýandan geçiren wakalary barada söhbet açylýar.

Ady: «Garşylyk» (The Uprising)

Režissýor: Pol Gringrass

Ssenariçi: Pol Gringrass

Prodýuseri: Jeýson Blum, Pol Gringrass, Gregori Gudman, Joanna Kaýe

Keşplerde: Andriýuw Garfild, Jeými Bell, Stefen Dillan, Tom Hollander, Kosmo Žarwis, Tomasin MakKenzi, Jonni Li Miller, Wudi Norman, Katerin Waterston

Kompozitory: Wolker Bertelmann

Öndürji: «Thank You Pictures», «Supernix», «Blumhouse Productions»

Paýlaýjy: «Entertainment Film Distributors», «Leonine Studios», «Focus Features»

Dowamlylygy: 128 minut

Görnüş: taryh, uruşly

Ýurdy: Birleşen Şalyk, Germaniýa, ABŞ

Dili: iňlisçe

Býujeti: 20 million dollar

► «Jeýson Born» filmler toptumy, şol sanda «Ýaşyl zolak», «Kapitan Filips» ýaly kinolar bilen adygan belti režissýor Pol Gringrassyň täze ekran eseri «Garşylyk» diňlip atlandyrylýar. Filmde baş keşbi Andriýuw Garfild janlandyryp, oňa Jeými Bell, Stefen Dillan, Tom Hollander dagy ýoldaşlyk edýär.

Ekran eseri kinokritiklerden ýokary baha almada-da, taryhy kinolary halaýanlar üçin ýylyň tomaşa ediljek filmleriniň hatarynda görkezilýär. Germaniýanyň Bawariýa welaýatynda ekranlaşdyrylan filmde Angliýanyň XIV asyrdaky şasy Riçard II döwründe bolup geçen wakalar barada gürrüň berilýär.

Kasting habarlary

● Oskarly aktrisa Jennifer Lawrens «The Flood» atly filmde baş keşbi janlandyrar. Meşhur aktrisanyň bu filmine «Yaraglar», «Elhençlikleriň mesgeni» filmleriniň režissýory bolan Zek Greggoryň režissýorlyk eder. Ýmy-fantastik triller görnüşdäki ekran eseri 2028-nji ýylyň 11-nji awgustynda prokattara ýaýradylar. Geljek ýylyň

başlarynda Ýewropada ekranlaşdyrylyp başlanjak filme Stiven Spilberg prodýuserlik eder we kinony «Warner Bros.» hem-de «New Line» studiýalary kinoteatrlara paýlar.

● Kino sungatynyň irki wekillerinden Fred Aster baradaky filmde esasy keşplerde surata düşjek artistler belli boldy. Ozal habar berliş ýaly, filmde baş keşbi, Fred Asteriň keşbini belli aktýor Tom Holland janlandyrar. Filmiň kas-

tingine iki sany meşhur aktrisa — Margaret Kualli bilen Sabrina Karpenpter hem goşuldy. Kualli awtobiografik görnüşdäki bu filmde Fred Asteriň uýasy Adeliň, Karpenpter bolsa onuň tansçylarynyň biri bolan Jinjer Rojersiň keşbini yerine ýetirer. Filme «Paddington», «Wonka» kinolary bilen adygan angliýaly Pol King režissýorlyk eder. Ekran eseriniň haçan prokattara ýaýradyljakdygy häzirlilikçe belli däl.

● Meşhur ýazyjy Stig Larssonyň «Millenium» atly trilogiýasyna degişli «Aždarha tagmaly gyzy» (The Girl With The Dragon Tattoo) atly belli eseri esasynda serial surata düşüriler. Ozal filmi ekranlaşdyrylan romanyň täze nusgasynda baş keşpleri — Mikael Blomkwistiň keşbini Dawid Oyelowo hem-de Wiola Prettejonýň keşbini Lisbet Salander janlandyrar. 8 bölümden ybarat boljak teleserial «Sky» studiýasynyň garamagynda surata düşüriler. Serialyň geljek ýylyň ahylarynda «Sky» teleýaýlymynda görkezilmegine garaşylýar.

Gözelprint
ÇAPHANA

HSB № 510122502384

**KATALOGLAR,
KITAPÇALAR WE
DEPDERÇELER**

📍 Aşgabat ş., Bagtyýarlyk etraby, 2057-nji köçe, jaý 16.

☎ (+99312) 90-72-69, 📞 (+99362) 41-20-26

✉ gozelprint.tm@gmail.com